

Svör sveitarstjórna til faghóps 3.

6. áfangi rammaáætlunar

Efnisyfirlit

Alviðra	3
Húnaþing vestra	4
Borgarbyggð	8
Garpsdalur	11
Reykholahreppur - erindi	12
Húnaþing vestra	13
Reykholahreppur - tölvupóstur	17
Hnotasteinn	18
Norðurþing	19
Langanesbyggð	20
Hrútmúlavirkjun	21
Árborg	22
Bláskógabyggð	23
Hrunamannahreppur	25
Skeiða- og Gnúpverjahreppur	27
Grímsnes- og Grafningshreppur	32
Mosfellsheiðarvirkjanir I & II	36
Hveragerði	37
Árborg	40
Bláskógabyggð	41
Ölfus	43
Kjósarhreppur	44
Flóahreppur	45
Garðabær	47
Hvalfjarðarsveit - álit	48
Hvalfjarðarsveit - viðbótarumsögn	49
Mosfellsbær	50
Hvalfjarðarsveit - tölvupóstur	52
Grímsnes- og Grafningshreppur	54
Sólheimar	58
Húnaþing vestra	59
Borgarbyggð	63

01 / 6. áfangi rammaáætlunar

Alviðra

Svör sveitarstjórna til faghóps 3.

Verkefnisstjórn rammaáætlunar
Faghópur 3 í 6. áfanga rammaáætlunar
b.t. Birgis Guðmundssonar, formanns

Húnaþingi vestra, 10. september 2026
Mál nr. 2609018 U.V.H.

Efni: Umsögn um vindorkuhugmyndirnar Alviðru, Garpsdal og Sólheima sem eru til umfjöllunar í 6. áfanga rammaáætlunar.

Á 406. fundi sveitarstjórnar Húnaþings vestra, sem haldinn var þann 10. september 2026, voru teknar fyrir umsagnarbeiðnir faghóps 3 í 6. áfanga rammaáætlunar, dagsettar 25. ágúst 2026, um vindorkuhugmyndirnar Alviðru í Borgarbyggð, Garpsdal í Reykhólahreppi og Sólheima í Dalabyggð. Svohljóðandi var bókað:

1. Almenn afstaða til vindorkunýtingar að óbreyttum ramma

Sveitarstjórn Húnaþings vestra vísar til fyrri umsagna sveitarfélagsins um vindorkumál. Í umsögn byggðarráðs frá 29. apríl 2024 um tillögu til þingsályktunar um stefnu stjórnvalda um uppbyggingu vindorku á Íslandi, 899. mál, var fjallað um grein tillögunnar númer 1.6, þar sem kveðið var á um að stefnt skyldi að því að sú verðmætasköpun sem hagnýting vindorku hefur í för með sér skilaði sér til samfélagsins. Byggðarráð taldi ástæðu til að sterkar væri að orði kveðið og fór fram á að í stað þess að stefnt yrði að þessu yrði tryggt að nærsamfélagið nyti ábata af rekstri vindmylla. Í umsögn frá 3. febrúar 2025 um tillögu að flokkun tíu vindorkuverkefna, mál nr. S-7/2025 í samráðsgátt stjórnvalda, taldi byggðarráð ógerning að taka afstöðu til einstakra virkjunarkosta nema laga- og regluramminn væri skýr af hálfu hins opinbera og sveitarfélög gætu aðlagð skipulagsáætlanir sínar að þeim ramma.

Sú afstaða stendur óbreytt. Meðan ábati af vindorkuvinnslu skilar sér ekki með tryggum og fyrirsjáanlegum hætti til þeirra byggða sem bera álagið af henni, telur sveitarstjórn að félagslegt leyfi fyrir uppbyggingu vindorkuvera sé ekki fyrir hendi. Í óbreyttri stöðu eru verðmæti fönguð á einu svæði og hagnýtt á öðru, á meðan sjónræn áhrif, rask og önnur neikvæð áhrif sitja eftir hjá því samfélagi sem næst býr. Sveitarstjórn telur það fyrirkomulag hvorki sanngjarnt né til þess fallið að skapa sátt um málaflokkinn.

Sveitarstjórn bendir á að þó úrbætur séu sagðar í farvegi hafa þær ekki komið til framkvæmda. Í umsögn byggðarráðs 5. júní 2025 um áform um breytingar á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, mál nr. S-89/2025 í samráðsgátt stjórnvalda, var fagnað áformum um að fella úr gildi undanþágu rafveitna frá fasteignamati, enda réttlætismál sem sveitarfélögin hafi barist fyrir um árábil. Jafnframt var fagnað því að gjöldin sem innheimt yrðu gætu dreifst á milli fleiri en eins sveitarfélags og að hluti teknanna rynni til sveitarfélaga í gegnum Jöfnunarsjóð sveitarfélaga. Byggðarráð hvatti til þess að ráðist yrði í lagabreytinguna eins fljótt og kostur væri. Rúmu ári síðar er hún enn ekki komin til framkvæmda. Drög að frumvarpi um rýmiseignir, mál nr. S-51/2026 í samráðsgátt stjórnvalda, útfærir þau áform og skilgreinir 30 km áhrifasvæði

vindorkuvera. Sú skilgreining er einmitt forsenda þess að Húnaþing vestra er umsagnaraðili um þær þrjár virkjunarhugmyndir sem hér um ræðir. Faghópur 3 bendir sjálfur á í erindi sínu að óvissa ríki um útfærslu og umfang þeirra breytinga. Sveitarstjórn telur að meðan sú óvissa varir sé ekki unnt að leggja raunhæft mat á efnahagslegan ávinning nærsamfélagsins, sem er þriðja viðfang faghópsins, og að niðurstöður um það viðfang verði að skoðast með þeim fyrirvara.

2. Haförn

Sveitarstjórn telur að best hefði farið á því að lagarammi um vindorkuver hefði þegar í upphafi verið settur með þeim hætti að vindorkuver væru óheimil með lögum á varp- og vetrarstöðvum hafarnar. Í f-lið 5. gr. laga um verndar- og orkunýtingaráætlun, eins og þeim var breytt með lögum sem samþykkt voru 19. júní 2026, er einungis mælt fyrir um að verkefnisstjórn skuli líta til þess hvort virkjunarhugmynd hafi áhrif á alþjóðlega mikilvæg fuglasvæði, farleiðir fugla og búsvæði. Sveitarstjórn telur það veikari vernd en tilefni er til.

Haförn er sjaldgæfasti ránfugl landsins og á lista yfir tegundir í hættu. Stofninn telur um 75 varppör, eða um 200 til 250 fugla. Tegundin var alfriðuð árið 1913 en var þrátt fyrir það nærri útdauð um 1960, þegar aðeins um 20 pör lifðu. Höfuðstöðvar stofnsins hafa ávallt verið á Vesturlandi, Vestfjörðum og Norðurlandi vestra, en meirihluti hans verpir við Breiðafjörð. Þótt margt hafi áunnist í vernd hafarna er stofninn enn afar viðkvæmur og sveitarstjórn telur fulla ástæðu til að hafa djúpstæðar áhyggjur af honum verði vindorkuver reist í stórum stíl á útbreiðslusvæði hans. Bæði Garpsdalur og Sólheimar liggja innan þess svæðis.

Sveitarstjórn minnir á að í umsögn byggðarráðs 3. febrúar 2025 var sérstaklega bent á farleiðir hafarna yfir virkjunarkostinn Hrutavirkjun, sem er innan Húnaþings vestra, og talið brýnt að sá þáttur yrði skoðaður betur áður en ákvörðun yrði tekin um framhald verkefnisins. Sveitarstjórn gerir sömu kröfu um kosti í nágranna-sveitarfélögum og gerð var um kost í eigin landi. Þá liggur fyrir að það sem einkum mælti gegn því að Garpsdalur yrði færður í orkunýtingarflokk að mati verkefnisstjórnar 5. áfanga voru ný gögn um farleiðir hafarna.

Sveitarstjórn telur að varúðarreglan eigi að ráða. Óvissu um áhrif á arnarstofninn ber að eyða áður en virkjunarhugmynd er færð úr biðflokki, og fullnægjandi og óyggjandi rannsóknargögn þurfa að liggja fyrir áður en sú ákvörðun er tekin.

3. Skipulagsréttur nágrannasveitarfélaga og sjónræn áhrif

Sveitarstjórn Húnaþings vestra virðir skipulagsrétt nágrannasveitarfélaga sinna og lítur á skipulagsvaldið sem hornstein sjálfstjórnarréttar sveitarfélaga. Í umsögn þessari felst engin krafa um að gengið verði á þann rétt.

Því er þó ekki að leyna að íbúar og ferðamenn í Húnaþingi vestra verða fyrir sjónaréiti af vindorkuverum sem reist eru við sveitarfélagamörkin. Þegar mannvirki eru staðsett við mörkin fellur sjónrænt álag í ríkara mæli á íbúa handan þeirra en á þá sem búa í því sveitarfélagi sem tekur ákvörðunina og nýtur hugsanlegra tekna af starfseminni, ef einhverjar verða. Sveitarstjórn telur að taka eigi mið af þessu við staðarval og útfærslu og að umsagnir nágrannasveitarfélaga, sbr. a-lið 5. gr. laganna, þurfi að hafa raunverulegt vægi við matið en ekki einungis formlegt.

4. Hvatning til verkefnisstjórnar

Að öllu ofansögðu hvetur sveitarstjórn Húnaþings vestra verkefnisstjórn rammaáætlunar til dáða. Full þörf er á að koma góðum og faglegum ramma utan um vindorkunýtingu áður en umfang hennar vex frekar. Sveitarstjórn ítrekar jafnframt athugasemd byggðarráðs frá 3. febrúar 2025 um að einkaaðilar geti óskað eftir mati á virkjunarkosti innan sveitarfélags án nokkurs samtals við sveitarfélagið sem fer með skipulagsvaldið eða við íbúa í nærumhverfinu. Slíkt vinnulag dregur úr trausti heimamanna og vinnur beinlínis gegn fyrsta viðfangi faghópsins, samheldni samfélags.

5. Athugasemdir við einstakar virkjunarhugmyndir

Alviðra, Borgarbyggð (R4331A, um 98 MW).

Alviðra er sá kostanna þriggja sem fjærst liggur byggð í Húnaþingi vestra og bein sjónræn áhrif á byggðakjarna sveitarfélagsins verða að öllum líkindum takmörkuð. Sveitarstjórn hefur því ekki forsendur til að leggja sjálfstætt mat á sjónræn áhrif kostsins. Sveitarstjórn bendir á að fram hefur komið skýr og skjalfest andstaða íbúa í nærumhverfi fyrirhugaðs virkjunarsvæðis á Grjóthálsi og telur að sú afstaða eigi að vega þungt við mat samkvæmt a-lið 5. gr. laganna. Almenn afstaða sveitarstjórnar samkvæmt liðum 1, 3 og 4 hér að framan á við um kostinn. Sveitarstjórn gerir ekki athugasemd við Alviðru á þeim grundvelli sem frá greinir í lið 2 hér að framan.

Garpsdalur, Reykhólahreppi (R4328A, um 88 MW).

Meginathugasemd sveitarstjórnar við Garpsdal lýtur að haferni, sbr. lið 2 hér að framan. Verkefnisstjórn 5. áfanga lagði til biðflokk fyrir kostinn og vísaði þar einkum til nýrra gagna sem sýndu að hafernir flygju í einhverjum tilvikum nálægt og mögulega yfir fyrirhugað virkjunarsvæði. Sveitarstjórn telur að þeirri óvissu verði að eyða með fullnægjandi rannsóknum áður en kosturinn er færður úr biðflokki, og að tímarammi verkefnisstjórnar megi ekki ráða því hvenær sú niðurstaða fæst.

Sólheimar, Dalabyggð (R4318A, um 209 MW).

Sólheimar eru langstærsti kosturinn af þeim þremur og sá sem næst liggur mörkum Húnaþings vestra. Athugasemdir sveitarstjórnar við hann eru því veigamestar. Sjónræn áhrif versins munu ná inn í Húnaþing vestra, meðal annars á Laxárdalsheiði og við sunnanverðan Hrútafjörð, og inn í Línakradal, og hafa þar með áhrif á upplifun íbúa og ferðamanna á leiðum um sveitarfélagið. Sveitarstjórn óskar sérstaklega eftir því að við mat faghópsins verði gerð grein fyrir sjónrænum áhrifum kostsins handan sveitarfélagamarka, ekki einungis innan Dalabyggðar.

Sveitarstjórn óskar jafnframt eftir að metin verði uppsöfnuð áhrif Sólheima ásamt öðrum vindorkuáformum á sama svæði, meðal annars Hróðnýjarstöðum, og með tilliti til þeirra flutningsmannvirkja sem slík uppbygging kallar á. Loks eiga athugasemdir sveitarstjórnar um hafðir samkvæmt lið 2 við um Sólheima með sama hætti og um Garpsdal.

6. Niðurstaða

Sveitarstjórn Húnaþings vestra telur að ekki séu forsendur til að færa neina þessara þriggja virkjunarhugmynda úr biðflokki að svo stöddu. Þar ræður annars vegar að lagaramminn um skiptingu ábata af vindorkuvinnslu milli ríkis, framkvæmdaraðila og nærsamfélags er enn í mótun og forsendur mats á efnahagslegum ávinningi nærsamfélags því óljósar, og hins vegar það að óvissu um áhrif vindorkuvera á haförn hefur ekki verið eytt. Sveitarstjórn hvetur til þess að þeirri vinnu verði lokið og að hún verði unnin í nánú samráði við sveitarfélögin sem fara með skipulagsvaldið.

Ofangreint tilkynnist hér með.

Sveitarstjórn áskilur sér rétt til frekari umsagnar á síðari stigum málsins og lýsir sig tilbúna til samtals við faghóp 3 og verkefnisstjórn rammaáætlunar um efni umsagnar þessarar.

F.h. sveitarstjórnar Húnaþings vestra,

Unnur Valborg Hilmarsdóttir, sveitarstjóri.

Faghópur 3, Rammaáætlun

B.t. Birgis Guðmundssonar

Borgarnesi, dags. 10, september 2026
2609031/ÁHH

Efni: Vindorkukostirnir Alviðra og Sólheimar

Tilfni umsagnar

Borgarbyggð leggur hér fram almenna umsögn til faghóps 3 í rammaáætlun vegna mats á samfélagsáhrifum vindorkukostanna Alviðru á Grjóthálsi og Sólheima. Umsögnin er sett fram með hliðsjón af hlutverki faghópsins við að meta áhrif virkjanahugmynda á nærsamfélag, einkum með tilliti til samráðs, samfélagslegrar sáttar, landslags og ásýndar, skynræns áreitis, orkuöryggis, innviða og efnahagslegs ávinnings fyrir nærsamfélög. Sérstök áhersla er lögð á þau sjónarmið sem varða Borgarbyggð sem nærliggjandi sveitarfélag og mögulegt áhrifasvæði vindorkukostanna.

Faghópurinn lagði fram nokkur atriði eða viðföng sem gætu fallið undir áhrif í nærsamfélagi:

1. Samheldni samfélags (umfang og gæði kynningar og samráðs, líkur á deilum vegna ólíkra hagsmuna o.fl.)
2. Orkuöryggi og jafnt aðgengi að orku (geta orkuflutningskerfis o.þ.h.)
3. Efnahagslegur ávinningur nærsamfélags (fasteignaskattar, áætluð störf við uppbyggingu og rekstur, tækifæri til atvinnusköpunar í annarri starfsemi o.fl.)
4. Innviðauppbýgging (bættar samgöngur og aðrir innviðir sem geta nýst samfélaginu, tækifæri sem leiða af bættum innviðum/auknum samskiptum)
5. Tækifæri vegna verndunar svæðis (t.d. störf og önnur umsvif ef um er að ræða verndað svæði)
6. Skynrænt áreiti (sýnileiki, hávaði og skuggaflökt)

Staða gagnvart aðalskipulagi Borgarbyggðar

Í gildandi aðalskipulagi Borgarbyggðar eru engin vindorkuver heimiluð.

Við mat á vindorkukostinum Alviðru á Grjóthálsi þarf að líta til þeirra viðmiða og takmarkana sem settar eru fram í aðalskipulaginu um staðsetningu vindorkuvera, þar á meðal um sjónræn áhrif, áhrif á landslag og samfélagslegan ábata.

Afstaða og megináherslur Borgarbyggðar

Borgarbyggð telur mikilvægt að mat á vindorkukostum taki mið af heildaráhrifum þeirra á nærsamfélag, landslag, íbúa, atvinnulíf og innviði. Sveitarfélagið leggur sérstaka áherslu á að í vinnu

faghópsins verði áhrif á landslagsupplifun, ásýnd, samfélagslega sátt og raunverulegan ávinning fyrir nærsamfélög metin með skýrum og gagnsæjum hætti.

Megináherslur Borgarbyggðar eru eftirfarandi:

1. Skynrænt áreiti og ásýnd landslags.
2. Áhrif á ferðaþjónustu og útivist sem tengjast landslagsupplifun.
3. Samráð og samfélagsleg sátt.
4. Raunverulegur efnahagslegur ávinningur fyrir nærsamfélög.
5. Áhrif á orkuöryggi, flutningskerfi raforku og aðra innviði.

Skynrænt áreiti (hávaði, skuggaflökt, ljós), sýnileiki og ásýnd landslags

Borgarbyggð telur mikilvægt að áhrif vindorkuvera á ásýnd landslags og upplifun svæða verði metin sérstaklega. Vindmyllur eru umfangsmikil og áberandi mannvirki sem geta haft áhrif langt út fyrir framkvæmdasvæðið. Meta þarf sýnileika frá byggð, þjóðvegum, ferðaleiðum, útivistarsvæðum og vinsælum áfangastöðum, auk mögulegra áhrifa hávaða og skuggaflökts á íbúa og gesti.

Samheldni samfélags og samráð

Mikilvægt er að samráð við íbúa, landeigendur, atvinnurekendur og sveitarfélög um vindorkukosti verði markvisst, gagnsætt og tímanlegt. Fram hafa komið sterkar skoðanir meðal íbúa og hagsmunaaðila um vindorkuuppbyggingu á svæðinu og því telur Borgarbyggð mikilvægt að matið fjalli sérstaklega um líkur á ágreiningi og áhrif á samfélagslega sátt.

Orkuöryggi og jafnt aðgengi að orku

Borgarbyggð telur jákvætt að á landsvísu séu skoðaðir kostir sem geta styrkt raforkuöryggi. Jafnframt þarf að meta hvort og hvernig vindorkukostirnir geti raunverulega stutt við afhendingaröryggi, flutningsgetu raforkukerfisins og jafnt aðgengi að orku, m.a. með hliðsjón af breytilegri framleiðslu vindorku og mögulegri þörf á jöfnunarafli eða öðrum kerfisúrræðum. Svara þarf þeirri spurningu hvort að raforkukerfið í heild geti tekið við miklu magni af breytilegri vindorku.

Efnahagslegur ávinningur nærsamfélagsins

Borgarbyggð telur mikilvægt að skýrt komi fram á landsvísu hver mögulegur samfélagslegur og efnahagslegur ávinningur af uppbyggingu vindorkuvera geti orðið fyrir nærsamfélög. Þar þarf m.a. að horfa til tekna sveitarfélaga, starfa á framkvæmda- og rekstrartíma, áhrifa á aðra atvinnustarfsemi og hvort ávinningur af uppbyggingu skili sér með raunverulegum hætti til nærsamfélagsins.

Innviðauppbýgging

Meta þarf hvaða áhrif framkvæmdirnar kunna að hafa á samgöngur, flutningskerfi raforku og aðra innviði, bæði á framkvæmdatíma og til lengri tíma. Jafnframt þarf að liggja skýrt fyrir hvort uppbygging innviða vegna framkvæmdanna geti skapað tækifæri eða ávinning sem nýtist nærsamfélaginu til framtíðar.

Sérstök umfjöllun um Sólheima

Sólheimar í Dalabyggð eru í um 28 km fjarlægð frá Borgarbyggð og sveitarfélagið því í jaðri skilgreinds áhrifasvæðis vindorkukostsins, miðað við 30 km áhrifasvæði vindorkuvera. Umsögn Borgarbyggðar beinist því fyrst og fremst að Alviðru á Grjóthálsi, en framangreind sjónarmið geta eftir atvikum einnig átt við um Sólheima og áhrif þeirra á nærsamfélag, landslag, innviði og upplifun svæðis.

Niðurstaða

Borgarbyggð telur að veruleg óvissa sé um raunverulegt framlag vindorkukostarins Alviðru til orkuöryggis landsins, meðal annars í ljósi þess að vindorka er breytilegur orkugjafi sem krefst eftir atvikum jöfnunarafis, orkugeymslu eða annarra lausna til að tryggja afhendingaröryggi. Sveitarfélagið telur að skýra þurfi betur hvernig slík uppbygging fellur að heildarþróun raforkukerfisins og hvaða kerfisbreytingar kunni að vera nauðsynlegar samhliða uppbyggingunni.

Borgarbyggð telur jafnframt að áhrif framkvæmdarinnar á landslag og ásýnd geti orðið veruleg. Vindmyllur af þeirri stærðargráðu sem hér um ræðir eru sýnilegar yfir stór landsvæði og geta haft áhrif á upplifun landslags, náttúru og útivistar langt út fyrir framkvæmdasvæðið sjálft. Sveitarfélagið telur að slík áhrif geti haft neikvæð áhrif á þá sérstöðu sem einkennir svæðið og liggur til grundvallar búsetu, útivist og ferðaþjónustu.

Þá bendir Borgarbyggð á að framkvæmdir af þessari stærðargráðu geti skapað ágreining milli ólíkra hagsmuna og haft áhrif á samfélagslega sátt. Mikilvægt sé að slíkt sé metið sérstaklega við ákvörðun um framtíð kostsins.

Með vísan til framangreindra sjónarmiða telur Borgarbyggð að neikvæð samfélagsleg áhrif vindorkukostarins Alviðru kunni að vega þyngra en sá ávinningur sem af honum kann að hljóta. Sveitarfélagið leggst því gegn því að kosturinn verði settur í nýtingarflokk á þessu stigi og telur að frekari greiningar og mat þurfi að liggja fyrir áður en slík ákvörðun verður tekin.

Virðingarfyllt

Skipulagsfulltrúi Borgarbyggðar

02 / 6. áfangi rammaáætlunar

Garpsdalur

Svör sveitarstjórna til faghóps 3.

From: Kjartan Þór Ragnarsson <sveitarstjori@reykholar.is>

Date: 1 October 2026 at 14:09:40 GMT

To: Birgir Guðmundsson - HA <birgirg@unak.is>

Subject: Vegna beiðni um álit sveitarstjórnar á félagsáhrifum vindorkugarðs í Garpsdal

Sæll Birgir,

þakka þér fyrir samtalið áðan. Sveitarstjórn tók fyrir beiðni um álit hennar á félagsáhrifum vindorkugarðs í Garpsdal en taldi þann frest sem veittur var of skamman til að veita umsögn um málið að svo stöddu. Sveitarstjórn er þó tilbúin til þess að gera það á síðari stigum málsins og mógulega kallað til íbúafunda eða könnunar sé þess óskað. Hins vegar hef ég persónulega ekki orðið var við neina stefnubreytingar hér frá því sem áður var í tíð fyrri sveitarstjórna. Meðfylgjandi er bókun sveitarstjórnar:

19. 2609001 Beiðni um álit sveitarstjórnar á félagsáhrifum vindorkugarðs í Garpsdal
Oddviti felur sveitarstjóra að rita fundargerð.

ÁHH og AVK víkja af fundi. Agnieszka tekur sæti sem varamaður á fundinum.

Rætt er um bréf frá faghópi 3 í ramma 6 um álit sveitarstjórnar á vindorkuhugmyndum. Fjallað um ólík sjónarmið sem upp hafa komið og þau atriði sem faghópur leggur til grundvallar mati sínu þar sem faghópur óskar eftir almennri afstöðu fyrir miðjan september. Sveitarstjórn telur þann frest of skamman til að veita almenna umsögn sína um svo mikilvægt málefni er varðar langtíma hagsmuni sveitarfélagsins. Sveitarstjórn felur sveitarstjóra að óska eftir frest gagnvart nefndinni til þess að veit almenna umsögn um málið til þess að hægt verði að afla þeirra upplýsinga sem óskað er eftir á faglegan og nákvæman hátt. Sveitarstjórn leggur áherslu á að almenn umsögn hennar endurspegli á sem réttastan hátt hagsmuni og afstöðu nærsamfélagsins.

Samþykkt samhljóða

ÁHH og AVK koma aftur til fundar.

Kjartan Þór Ragnarsson
sveitarstjóri Reykhólahrepps

Stjórnsýsluhús Reykhólahrepps, Maríutröð 5a, 380 Reykhólahreppur
Netfang: sveitarstjori@reykholar.is // sími 4303200 // www.reykholar.is

Vinsamlegast athugið að þessi tölvupóstur og viðhengi hans eru eingöngu ætluð þeim sem sendingin er stíluð á og gæti innihaldið upplýsingar sem eru trúnaðarmál. Hafið þér fyrir tilviljun, mistök eða án sérstakrar heimildar tekið við tölvupósti þessum og viðhengjum hans ber yður skv. 5. mgr. 47. gr. laga um fjarskipti nr. 81/2003 að gæta fyllsta trúnaðar, hvorki skrá upplýsingar hjá yður né notfæra yður þær á nokkurn hátt og tilkynna okkur samstundis um að þær hafi ranglega borist yður. Vinsamlegast eyðið þeim að því loknu.

Verkefnisstjórn rammaáætlunar
Faghópur 3 í 6. áfanga rammaáætlunar
b.t. Birgis Guðmundssonar, formanns

Húnaþingi vestra, 10. september 2026
Mál nr. 2609018 U.V.H.

Efni: Umsögn um vindorkuhugmyndirnar Alviðru, Garpsdal og Sólheima sem eru til umfjöllunar í 6. áfanga rammaáætlunar.

Á 406. fundi sveitarstjórnar Húnaþings vestra, sem haldinn var þann 10. september 2026, voru teknar fyrir umsagnarbeiðnir faghóps 3 í 6. áfanga rammaáætlunar, dagsettar 25. ágúst 2026, um vindorkuhugmyndirnar Alviðru í Borgarbyggð, Garpsdal í Reykhólahreppi og Sólheima í Dalabyggð. Svohljóðandi var bókað:

1. Almenn afstaða til vindorkunýtingar að óbreyttum ramma

Sveitarstjórn Húnaþings vestra vísar til fyrri umsagna sveitarfélagsins um vindorkumál. Í umsögn byggðarráðs frá 29. apríl 2024 um tillögu til þingsályktunar um stefnu stjórnvalda um uppbyggingu vindorku á Íslandi, 899. mál, var fjallað um grein tillögunnar númer 1.6, þar sem kveðið var á um að stefnt skyldi að því að sú verðmætasköpun sem hagnýting vindorku hefur í för með sér skilaði sér til samfélagsins. Byggðarráð taldi ástæðu til að sterkar væri að orði kveðið og fór fram á að í stað þess að stefnt yrði að þessu yrði tryggt að nærsamfélagið nyti ábata af rekstri vindmylla. Í umsögn frá 3. febrúar 2025 um tillögu að flokkun tíu vindorkuverkefna, mál nr. S-7/2025 í samráðsgátt stjórnvalda, taldi byggðarráð ógerning að taka afstöðu til einstakra virkjunarkosta nema laga- og regluramminn væri skýr af hálfu hins opinbera og sveitarfélög gætu aðlagð skipulagsáætlanir sínar að þeim ramma.

Sú afstaða stendur óbreytt. Meðan ábati af vindorkuvinnslu skilar sér ekki með tryggum og fyrirsjáanlegum hætti til þeirra byggða sem bera álagið af henni, telur sveitarstjórn að félagslegt leyfi fyrir uppbyggingu vindorkuvera sé ekki fyrir hendi. Í óbreyttri stöðu eru verðmæti fönguð á einu svæði og hagnýtt á öðru, á meðan sjónræn áhrif, rask og önnur neikvæð áhrif sitja eftir hjá því samfélagi sem næst býr. Sveitarstjórn telur það fyrirkomulag hvorki sanngjarnt né til þess fallið að skapa sátt um málaflokkinn.

Sveitarstjórn bendir á að þó úrbætur séu sagðar í farvegi hafa þær ekki komið til framkvæmda. Í umsögn byggðarráðs 5. júní 2025 um áform um breytingar á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, mál nr. S-89/2025 í samráðsgátt stjórnvalda, var fagnað áformum um að fella úr gildi undanþágu rafveitna frá fasteignamati, enda réttlætismál sem sveitarfélögin hafi barist fyrir um árábil. Jafnframt var fagnað því að gjöldin sem innheimt yrðu gætu dreifst á milli fleiri en eins sveitarfélags og að hluti teknanna rynni til sveitarfélaga í gegnum Jöfnunarsjóð sveitarfélaga. Byggðarráð hvatti til þess að ráðist yrði í lagabreytinguna eins fljótt og kostur væri. Rúmu ári síðar er hún enn ekki komin til framkvæmda. Drög að frumvarpi um rýmiseignir, mál nr. S-51/2026 í samráðsgátt stjórnvalda, útfærir þau áform og skilgreinir 30 km áhrifasvæði

vindorkuvera. Sú skilgreining er einmitt forsenda þess að Húnaþing vestra er umsagnaraðili um þær þrjár virkjunarhugmyndir sem hér um ræðir. Faghópur 3 bendir sjálfur á í erindi sínu að óvissa ríki um útfærslu og umfang þeirra breytinga. Sveitarstjórn telur að meðan sú óvissa varir sé ekki unnt að leggja raunhæft mat á efnahagslegan ávinning nærsamfélagsins, sem er þriðja viðfang faghópsins, og að niðurstöður um það viðfang verði að skoðast með þeim fyrirvara.

2. Haförn

Sveitarstjórn telur að best hefði farið á því að lagarammi um vindorkuver hefði þegar í upphafi verið settur með þeim hætti að vindorkuver væru óheimil með lögum á varp- og vetrarstöðvum hafarnar. Í f-lið 5. gr. laga um verndar- og orkunýtingaráætlun, eins og þeim var breytt með lögum sem samþykkt voru 19. júní 2026, er einungis mælt fyrir um að verkefnisstjórn skuli líta til þess hvort virkjunarhugmynd hafi áhrif á alþjóðlega mikilvæg fuglasvæði, farleiðir fugla og búsvæði. Sveitarstjórn telur það veikari vernd en tilefni er til.

Haförn er sjaldgæfasti ránfugl landsins og á lista yfir tegundir í hættu. Stofninn telur um 75 varppör, eða um 200 til 250 fugla. Tegundin var alfriðuð árið 1913 en var þrátt fyrir það nærri útdauð um 1960, þegar aðeins um 20 pör lifðu. Höfuðstöðvar stofnsins hafa ávallt verið á Vesturlandi, Vestfjörðum og Norðurlandi vestra, en meirihluti hans verpir við Breiðafjörð. Þótt margt hafi áunnist í vernd hafarna er stofninn enn afar viðkvæmur og sveitarstjórn telur fulla ástæðu til að hafa djúpstæðar áhyggjur af honum verði vindorkuver reist í stórum stíl á útbreiðslusvæði hans. Bæði Garpsdalur og Sólheimar liggja innan þess svæðis.

Sveitarstjórn minnir á að í umsögn byggðarráðs 3. febrúar 2025 var sérstaklega bent á farleiðir hafarna yfir virkjunarkostinn Hrutavirkjun, sem er innan Húnaþings vestra, og talið brýnt að sá þáttur yrði skoðaður betur áður en ákvörðun yrði tekin um framhald verkefnisins. Sveitarstjórn gerir sömu kröfu um kosti í nágranna-sveitarfélögum og gerð var um kost í eigin landi. Þá liggur fyrir að það sem einkum mælti gegn því að Garpsdalur yrði færður í orkunýtingarflokk að mati verkefnisstjórnar 5. áfanga voru ný gögn um farleiðir hafarna.

Sveitarstjórn telur að varúðarreglan eigi að ráða. Óvissu um áhrif á arnarstofninn ber að eyða áður en virkjunarhugmynd er færð úr biðflokki, og fullnægjandi og óyggjandi rannsóknargögn þurfa að liggja fyrir áður en sú ákvörðun er tekin.

3. Skipulagsréttur nágrannasveitarfélaga og sjónræn áhrif

Sveitarstjórn Húnaþings vestra virðir skipulagsrétt nágrannasveitarfélaga sinna og lítur á skipulagsvaldið sem hornstein sjálfstjórnarréttar sveitarfélaga. Í umsögn þessari felst engin krafa um að gengið verði á þann rétt.

Því er þó ekki að leyna að íbúar og ferðamenn í Húnaþingi vestra verða fyrir sjónaréiti af vindorkuverum sem reist eru við sveitarfélagamörkin. Þegar mannvirki eru staðsett við mörkin fellur sjónrænt álag í ríkara mæli á íbúa handan þeirra en á þá sem búa í því sveitarfélagi sem tekur ákvörðunina og nýtur hugsanlegra tekna af starfseminni, ef einhverjar verða. Sveitarstjórn telur að taka eigi mið af þessu við staðarval og útfærslu og að umsagnir nágrannasveitarfélaga, sbr. a-lið 5. gr. laganna, þurfi að hafa raunverulegt vægi við matið en ekki einungis formlegt.

4. Hvatning til verkefnisstjórnar

Að öllu ofansögðu hvetur sveitarstjórn Húnaþings vestra verkefnisstjórn rammaáætlunar til dáða. Full þörf er á að koma góðum og faglegum ramma utan um vindorkunýtingu áður en umfang hennar vex frekar. Sveitarstjórn ítrekar jafnframt athugasemd byggðarráðs frá 3. febrúar 2025 um að einkaaðilar geti óskað eftir mati á virkjunarkosti innan sveitarfélags án nokkurs samtals við sveitarfélagið sem fer með skipulagsvaldið eða við íbúa í nærumhverfinu. Slíkt vinnulag dregur úr trausti heimamanna og vinnur beinlínis gegn fyrsta viðfangi faghópsins, samheldni samfélags.

5. Athugasemdir við einstakar virkjunarhugmyndir

Alviðra, Borgarbyggð (R4331A, um 98 MW).

Alviðra er sá kostanna þriggja sem fjærst liggur byggð í Húnaþingi vestra og bein sjónræn áhrif á byggðakjarna sveitarfélagsins verða að öllum líkindum takmörkuð. Sveitarstjórn hefur því ekki forsendur til að leggja sjálfstætt mat á sjónræn áhrif kostsins. Sveitarstjórn bendir á að fram hefur komið skýr og skjalfest andstaða íbúa í nærumhverfi fyrirhugaðs virkjunarsvæðis á Grjóthálsi og telur að sú afstaða eigi að vega þungt við mat samkvæmt a-lið 5. gr. laganna. Almenn afstaða sveitarstjórnar samkvæmt liðum 1, 3 og 4 hér að framan á við um kostinn. Sveitarstjórn gerir ekki athugasemd við Alviðru á þeim grundvelli sem frá greinir í lið 2 hér að framan.

Garpsdalur, Reykhólahreppi (R4328A, um 88 MW).

Meginathugasemd sveitarstjórnar við Garpsdal lýtur að haferni, sbr. lið 2 hér að framan. Verkefnisstjórn 5. áfanga lagði til biðflokk fyrir kostinn og vísaði þar einkum til nýrra gagna sem sýndu að hafernir flygju í einhverjum tilvikum nálægt og mögulega yfir fyrirhugað virkjunarsvæði. Sveitarstjórn telur að þeirri óvissu verði að eyða með fullnægjandi rannsóknum áður en kosturinn er færður úr biðflokki, og að tímarammi verkefnisstjórnar megi ekki ráða því hvenær sú niðurstaða fæst.

Sólheimar, Dalabyggð (R4318A, um 209 MW).

Sólheimar eru langstærsti kosturinn af þeim þremur og sá sem næst liggur mörkum Húnaþings vestra. Athugasemdir sveitarstjórnar við hann eru því veigamestar. Sjónræn áhrif versins munu ná inn í Húnaþing vestra, meðal annars á Laxárdalsheiði og við sunnanverðan Hrútafjörð, og inn í Línakradal, og hafa þar með áhrif á upplifun íbúa og ferðamanna á leiðum um sveitarfélagið. Sveitarstjórn óskar sérstaklega eftir því að við mat faghópsins verði gerð grein fyrir sjónrænum áhrifum kostsins handan sveitarfélagamarka, ekki einungis innan Dalabyggðar.

Sveitarstjórn óskar jafnframt eftir að metin verði uppsöfnuð áhrif Sólheima ásamt öðrum vindorkuáformum á sama svæði, meðal annars Hróðnýjarstöðum, og með tilliti til þeirra flutningsmannvirkja sem slík uppbygging kallar á. Loks eiga athugasemdir sveitarstjórnar um hafðir samkvæmt lið 2 við um Sólheima með sama hætti og um Garpsdal.

6. Niðurstaða

Sveitarstjórn Húnaþings vestra telur að ekki séu forsendur til að færa neina þessara þriggja virkjunarhugmynda úr biðflokki að svo stöddu. Þar ræður annars vegar að lagaramminn um skiptingu ábata af vindorkuvinnslu milli ríkis, framkvæmdaraðila og nærsamfélags er enn í mótun og forsendur mats á efnahagslegum ávinningi nærsamfélags því óljósar, og hins vegar það að óvissu um áhrif vindorkuvera á haförn hefur ekki verið eytt. Sveitarstjórn hvetur til þess að þeirri vinnu verði lokið og að hún verði unnin í nánú samráði við sveitarfélögin sem fara með skipulagsvaldið.

Ofangreint tilkynnist hér með.

Sveitarstjórn áskilur sér rétt til frekari umsagnar á síðari stigum málsins og lýsir sig tilbúna til samtals við faghóp 3 og verkefnisstjórn rammaáætlunar um efni umsagnar þessarar.

F.h. sveitarstjórnar Húnaþings vestra,

Unnur Valborg Hilmarsdóttir, sveitarstjóri.

Reykhólahreppur - tölvupóstur

Frá: Kjartan Þór Ragnarsson <sveitarstjori@reykholar.is>

Til: "birgirg@unak.is" <birgirg@unak.is>

Dagsetning: 2026-10-01 19:07:35+05:00

Efni: Vegna beiðni um álit sveitarstjórnar á félagsáhrifum vindorkugarðs í Garpsdal

Sæll Birgir,

Þakka þér fyrir samtalið áðan. Sveitarstjórn tók fyrir beiðni um álit hennar á félagsáhrifum vindorkugarðs í Garpsdal en taldi þann frest sem veittur var of skamman til að veita umsögn um málið að svo stöddu. Sveitarstjórn er þó tilbúin til þess að gera það á síðari stigum málsins og mógulega kallað til íbúafunda eða könnunar sé þess óskað. Hins vegar hef ég persónulega ekki orðið var við neina stefnubreytingar hér frá því sem áður var í tíð fyrri sveitarstjórna. Meðfylgjandi er bókun sveitarstjórnar:

19. 2609001 Beiðni um álit sveitarstjórnar á félagsáhrifum vindorkugarðs í Garpsdal

Oddviti felur sveitarstjóra að rita fundargerð.

ÁHH og AVK víkja af fundi. Agnieszka tekur sæti sem varamaður á fundinum.

Rætt er um bréf frá faghópi 3 í ramma 6 um álit sveitarstjórnar á vindorkuhugmyndum. Fjallað um ólík sjónarmið sem upp hafa komið og þau atriði sem faghópur leggur til grundvallar mati sínu þar sem faghópur óskar eftir almennt afstöðu fyrir miðjan september. Sveitarstjórn telur þann frest of skamman til að veita almenna umsögn sína um svo mikilvægt málefni er varðar langtíma hagsmuni sveitarfélagsins. Sveitarstjórn felur sveitarstjóra að óska eftir frest gagnvart nefndinni til þess að veit almenna umsögn um málið til þess að hægt verði að afla þeirra upplýsinga sem óskað er eftir á faglegan og nákvæman hátt. Sveitarstjórn leggur áherslu á að almenn umsögn hennar endurspegli á sem réttastan hátt hagsmuni og afstöðu nærsamfélagsins.

Samþykkt samhljóða

ÁHH og AVK koma aftur til fundar.

Kjartan Þór Ragnarsson

sveitarstjóri Reykhólahrepps

Stjórnsýsluhús Reykhólahrepps, Maríutröð 5a, 380 Reykhólahreppur

Netfang: sveitarstjori@reykholar.is//

sími 4303200 // www.reykholar.is

Vinsamlegast athugið að þessi tölvupóstur og viðhengi hans eru eingöngu ætluð þeim sem sendingin er stíluð á og gæti innihaldið upplýsingar sem eru trúnaðarmál. Hafið þér fyrir tilviljun, mistök eða án sérstakrar heimildar tekið við tölvupósti þessum og viðhengjum hans ber yður skv. 5. mgr. 47. gr. laga um fjarskipti nr. 81/2003 að gæta fyllsta trúnaðar, hvorki skrá upplýsingar hjá yður né notfæra yður þær á nokkurn hátt og tilkynna okkur samstundis um að þær hafi ranglega borist yður. Vinsamlegast eyðið þeim að því loknu.

03 / 6. áfangi rammaáætlunar

Hnotasteinn

Svör sveitarstjórna til faghóps 3.

Umsögn sveitarstjórnar Norðurþings

Meirihluti sveitarstjórnar Norðurþings tekur jákvætt í virkjanahugmyndir Hnotasteins á Hólaheiði og telur að aukin orkuframleiðsla á svæðinu geti skapað mikilvæg tækifæri til atvinnuuppbyggingar, verðmætasköpunar og styrkingar byggðar í Norðurþingi og á Norðausturlandi. Meirihluti sveitarstjórnar Norðurþings er hlynntur því að virkjanakosturinn fari úr biðflokki í nýtingarflokk.

Meirihluti sveitarstjórnar telur mikilvægt að horft sé til virkjanahugmynda Hnotasteins í samhengi við þá miklu möguleika sem eru til frekari atvinnuuppbyggingar á svæðinu. Aukin orkuframleiðsla getur skapað grundvöll fyrir ný fyrirtæki, fjölbreytt og verðmæt störf og aukin umsvif í nærsamfélaginu.

Í því samhengi telur meirihluti sveitarstjórnar mikilvægt að horft verði til þess hvernig ný orkuvinnsla getur stutt við atvinnuuppbyggingu í nærsamfélaginu og skapað grundvöll fyrir fjölbreytt og verðmæt störf. Jafnframt þarf að tryggja fullnægjandi flutningsgetu raforkukerfisins og aðgengi svæðisins að orku þannig að tækifæri til atvinnuuppbyggingar geti orðið að veruleika.

Verði af framkvæmdum telur meirihluti sveitarstjórnar jafnframt mikilvægt að þær skili nærsamfélaginu áþreifanlegum og varanlegum ávinningi, meðal annars með atvinnusköpun, auknum tekjum sveitarfélagsins, verkefnum fyrir fyrirtæki á svæðinu og uppbyggingu innviða.

Meirihluti sveitarstjórnar leggur jafnframt áherslu á vandað samráð við sveitarfélagið, íbúa og aðra hagaðila og að við undirbúning og útfærslu verði leitast við að lágmarka neikvæð áhrif á náttúru, landslag og nærumhverfi.

Meirihluti sveitarstjórnar telur að virkjanahugmyndir Hnotasteins geti, að undangengnum nauðsynlegum rannsóknum, mati og samráði, orðið mikilvægur þáttur í áframhaldandi atvinnu- og byggðaðróun á svæðinu. Aukin orkuvinnsla getur skapað raunveruleg tækifæri til langtíma verðmætasköpunar, fjölgunar verðmætra starfa og enn frekari styrkingar Norðurþings sem öflugs atvinnu- og þjónustusvæðis.

9. október 2026

f.h. Norðurþings

Bergþór Bjarnason sveitarstjóri

Langanesbyggð

Frá: Bjarnheiður Jónsdóttir <bjarnheidur.jonsdottir@langanesbyggd.is>

Til: "birgirg@unak.is" <birgirg@unak.is>

Afrit: Jón Hrói Finnsson <jon.hroi.finnsson@langanesbyggd.is>

Dagsetning: Thu, 24 Sep 2026 08:45:38 +0000

Efni: Hnotasteinn - umsögn Langanesbyggðar

Góðan dag,

Erindið varðandi vindorkuver að Hnotasteini var tekið fyrir á fundi byggðaráðs Langanesbyggðar þann 11. september sl.

Eftirfarandi var bókað:

„Byggðaráð gerir engar athugasemdir við áform um vindorkuver að Hnotasteini.“

Samþykkt samhljóða.

Bestu kveðjur,

Bjarnheiður Jónsdóttir

Skrifstofustjóri og staðgengill sveitarstjóra

Langanesvegur 2, 680 Þórshöfn

Sími 468 1220

[www.langanesbyggd.is](http://langanesbyggd.is)<<http://langanesbyggd.is>>

Með fyrirvara um meðferð tölvupósts<<http://langanesbyggd.is/static/files/Log-reglur-samthyktir/fyrirvari-um-medferd-tolvuposts.pdf>>

04 / 6. áfangi rammaáætlunar

Hrútmúlavirkjun

Svör sveitarstjórna til faghóps 3.

Árborg

Frá: Rósa Sif Jónsdóttir <rosa@arborg.is>

Til: "birgirn@unak.is" <birgirn@unak.is>

Dagsetning: Thu, 17 Sep 2026 13:47:35 +0000

Efni: Bókun bæjarráðs Árborgar - Vindorkuhugmynd - 6. áfangi rammaáætlunar

Góðan dag

Á fundi bæjarráðs Árborgar í dag 17. september var tekið fyrir erindi frá faghóp 3 í rammaáætlun, dagsett 25. ágúst, þar sem óskað er eftir áliti sveitastjórna á vindorkuhugmyndum sem eru til umfjöllunar í 6. áfanga rammaáætlunar.

Eftirfarandi var bókað:

Bæjarráð Árborgar tekur undir álit nágrannasveitarfélaga um mikilvægi þess að sátt náist um þá virkjanakosti sem eru til skoðunar og að efnahagslegur ávinningur af raforkuframleiðslu og flutningi raforku verði að stærri hluta eftir í nærsamfélaginu. Bæjarráð Árborgar tekur einnig undir þær áhyggjur að áformaðar virkjanir, þ.e. Mosfellsheiðarvirkjanir og Hrútmúlavirkjun sjáist vel frá stóru landsvæði, m.a. fjölförnum ferðamannastöðum líkt og Þingvöllum. Mikilvægt er að greina vel ávinning af uppbyggingunni og kynna hagaðilum til að skapa sem besta sátt um verkefni.

Framangreint tilkynnist hér með.

Með kveðju,

Rósa Sif Jónsdóttir

Ritari bæjarstjóra

[1599032809592]

Austurvegur 2 - 800 Selfoss - Tel: +354 480 1900 - www.arborg.is<<http://www.arborg.is/>>

Þessi tölvupóstur og/eða viðhengi gæti innihaldið trúnaðarupplýsingar og/eða einkamál og er eingöngu ætlaður þeim sem hann er stílaður á. Ef sending þessi hefur ranglega borist má ekki skrá neitt úr póstinum hjá sér eða notfæra sér það á nokkurn hátt. Jafnframt er móttakanda skylt að gæta fyllsta trúnaðar og tilkynna sendanda að upplýsingar hafi ranglega borist, sbr. fyrirmæli 9.mgr. 47.gr. laga nr. 81/2003 er að ræða um fjarskipti.

Bláskógabyggð

Frá: Ásta Stefánsdóttir <asta@blaskogabyggd.is>

Til: Birgir Guðmundsson - HA <birgirg@unak.is>

Dagsetning: Wed, 16 Sep 2026 16:58:40 +0000

Efni: 2608043 - 6. áfangi rammaáætlunar

Góðan dag

Hér er bókun sveitarstjórnar Bláskógabyggðar vegna 6. áfanga rammaáætlunar, sbr. erindi faghóps 3 um Mosfellsheiðarvirkjanir og Hrútmúlavirkjun:

6. áfangi rammaáætlunar - 2608043

Erindi til sveitarstjórnar frá faghópi 3 í 6. áfanga rammaáætlunar, dags. 20.08.2026, varðandi mat á áhrifum virkjunarhugmynda sem lagðar eru fram af framkvæmdaaðilum á nærsamfélag áformaðrar virkjunar, þ.e. Mosfellsheiðarvirkjanir og Hrútmúlavirkjun. Áður á dagskrá á 416. fundi.

Tilkynning, dags. 09.09.2026, um að tillaga um virkjanahugmyndir í verndarflokk og átta verndarsvæði hafi verið birt í samráðsgátt stjórnvalda sbr. lög 48/2011.

Sveitarstjórn Bláskógabyggðar hefur fengið til umsagnar frá Faghópi 3 í rammaáætlun, með tveimur bréfum dagsettum 25.08.2006, vindorkuhugmyndir sem eru til umfjöllunar í 6. áfanga rammaáætlunar, varðandi Mosfellsheiðarvirkjanir I og II, sem yrði staðsett í Grímsnes- og Grafningshreppi og í Sveitarfélaginu Ölfusi, og Hrútmúlavirkjun, sem staðsett yrði í Skeiða- og Gnúpverjahreppi. Óskað er eftir almennri umsögn sveitarfélagsins um samfélagsleg áhrif fyrirhugaðra vindorkuhugmynda. Faghópurinn óskar sérstaklega eftir formlegri afstöðu sveitarfélagsins og rökstuðningi hennar, meðal annars með hliðsjón af samheldni samfélags, orkuöryggi, efnahagslegum ávinningi nærsamfélags, innviðauppbýggingu og skynrænu áreiti. Jafnframt hefur sveitarstjórn borist tilkynning, dags. 9. september 2026, um að tillaga um virkjanahugmyndir í verndarflokk og átta verndarsvæði hafi verið sett í Samráðsgátt stjórnvalda. Af hálfu Bláskógabyggðar er bent á að ekki hefur verið sýnt fram á efnahagslegan ávinning nærsamfélagsins af raforkuframleiðslu og flutningi raforku. Þá verður að gæta að þeim áhrifum sem vindorkuver af þessari stærðargráðu geta haft á aðra atvinnustarfsemi, svo sem ferðaþjónustu, en mannvirki þessi geta haft veruleg áhrif á ásýnd stórs landsvæðis. Vísað er til þess sem tilgreint er hér að aftan varðandi áhrif á viðerni, útivistarsvæði og lítt snortna náttúru. Af hálfu Bláskógabyggðar eru ítrekaðar áður samþykktar athugasemdir við áform um Mosfellsheiðarvirkjun I og II. Eftirfarandi umsögn var skilað inn á Samráðsgátt stjórnvalda í máli nr. S-229/2024 þegar drög að flokkun tíu vindorkukosta voru til umsagnar í Samráðsgátt stjórnvalda: Báðum þessum verkefnum er ætlaður staður nærri sveitarfélagamörkum, annars vegar mörkum Bláskógabyggðar og Grímsnes- og Grafningshrepps (Mosfellsheiðarvirkjun I) og hins vegar nærri mörkum Bláskógabyggðar og Sveitarfélagsins Ölfuss (Mosfellsheiðarvirkjun II). Í báðum tilvikum háttar þannig til að sjónrænna áhrifa verkefnanna gætir að mun meira leyti í Bláskógabyggð en í sveitarfélögunum þar sem hugmyndir eru um að vindorkuverkefnið rísi. Af hálfu Bláskógabyggðar er tekið undir umsögn Margrétar Sveinbjörnsdóttur, sem veitt var á fyrri stigum, þ.e. í máli nr. S-229/2024, umsögn Margrétar er nr. 47 á Samráðsgáttinni í því máli, og bent á neikvæð áhrif á eftirtalda þætti:

- Heiðina sem víðerni: Vindmyllugarður myndi sjást víða að, þar með talið frá þjóðgarðinum á Þingvöllum, Mosfellsheiði og Nesjavallaleið. Sú sjónmengun myndi óhjákvæmilega spilla upplifun ferðamanna af heiðinni sem víðerni.

- Heiðina sem útivistarsvæði: Um hana liggja fjölmargar gamlar þjóðleiðir, þar sem vaxandi fjöldi fólks nýtur þess að fara um gangandi, á hestum, reiðhjólum, skíðum og vélsleðum. Á fyrirhuguðu virkjunarsvæði eru þjóðleiðirnar Grafningsleið (sjá leiðarlýsingu í bókinni Mosfellsheiðarleiðir (útg. Ferðafélag Íslands, 2019), bls. 20-24, og Laufdælingastígur (bls. 76 til 81 í sömu bók) og meðfram þeim nokkrar vörður og vörðubrot.

- Dýralíf: Sérstaklega fuglalíf á heiðinni og sauðfé sem þar sækir sumarbeit.

- Myrkurgæði: Heiðin er vinsæll áningarstaður í norðurljósaskoðunarferðum að vetrarlagi og ljósmengun frá vindorkuverum myndi augljóslega spilla fyrir slíku.

- Lítt snortna náttúru: Ljóst er að vindorkuverum fylgir mikið jarðrask, ekki aðeins á framkvæmdasvæðinu sjálfu, heldur einnig með lagningu vega að svæðinu. Ennfremur eru örplastmengun og hljóðmengun áhættuþættir.

Þá er, hvað varðar Mosfellsheiðarvirkjun I og II, áréttað að ekki verður framhjá því litið að Þingvellir eru friðlýstur helgistaður og sameiningartákn íslensku þjóðarinnar og einn af fjölsóttustu ferðamannastöðum landsins. Mikilvægt er að horfa til þess þegar teknar eru ákvarðanir um framkvæmdir sem geta spilt upplifun Íslendinga og gesta sem sækja staðinn heim.

Sveitarstjórn Bláskógabyggðar leggur áherslu á að almenn þörf samfélagsins fyrir aukna raforku geti ekki ein og sér réttlætt einstaka virkjunarkosti. Meta verði hvert verkefni út frá staðsetningu þess, áhrifum á fólk og atvinnustarfsemi, samfélagslegri sátt og því hvort sanngjarnt jafnvægi sé milli þess ávinnings sem verkefnið skapar og þeirra byrða sem nærsamfélagið ber. Slíkt sé forsenda fyrir því að sátt náist um uppbyggingu orkumannvirkja.

kveðja,

Ásta Stefánsdóttir
Sveitarstjóri

480 3000

asta@blaskogabyggd.is<<mailto:asta@blaskogabyggd.is>>

www.blaskogabyggd.is<<http://www.blaskogabyggd.is>>

Bláskógabyggð
Félagsheimilið Aratungu
806 Selfoss

Vinsamlegast athugið að þessi tölvupóstur og viðhengi hans eru eingöngu ætlaður skráðum viðtakanda hans, eða þeim sem efni hans ber með sér að hann hafi verið ætlaður. Hafir þú fyrir tilviljun, mistök eða án sérstakrar heimildar tekið við tölvupósti þessum og viðhengjum hans biðjum við þig að fara eftir 4. mgr. 88. gr. laga um fjarskipti nr.

70/2022<<https://www.althingi.is/lagas/nuna/2022070.html>> og gæta fyllsta trúnaðar, hvorki lesa efni þeirra né skrá þau hjá þér né notfæra þau á nokkurn hátt og tilkynna okkur samstundis að þau hafi ranglega borist þér. Brot gegn þessu geta varðað refsingu skv. 104. gr. laganna.

English

Please note that this e-mail and its attachments are intended for the named addressee only and may contain information that is confidential and privileged. If you have by coincidence or mistake or without specific authorization received this e-mail and its attachments we request that you notify us immediately that you have received them in error, uphold strict confidentiality and neither read, copy, nor otherwise make use of their content

Hrunamannahreppur.

Sími 480 6600, netfang; hruni@fludir.is, heimasíða www.fludir.is

Faghópur 3.í 6. áfanga rammaáætlunar
Bt. Birgis Guðmundssonar
Sólborg – A213
600 Akureyri

Flúðum 18. september 2026

Varðar: umsögn Hrunamannahrepps um Hrútmúlavirkjun.

Á fundi sveitarstjórnar Hrunamannahrepps þann 17. september 2026 var lögð fram umsögn Hrunamannahrepps til verkefnastjórnar rammaáætlunar og faghóps 3 um Hrútmúlavirkjun. Erindið var áður á dagskrá á 6. fundi sveitarstjórnar þann 3. september.

Bókun sveitarstjórnar vegna málsins var svohljóðandi:

Sveitarstjórn leggur áherslu á mikilvægi þess að sveitarfélagið hafi formlega aðkomu að mati allra virkjunarhugmynda sem eru innan sveitarfélagsins og þeirra sem eru það nærri að slíkar hugmyndir geti haft veruleg áhrif á íbúa þess, atvinnulíf, náttúru og landslag. Áhrif orkuframkvæmda virða ekki sveitarfélagamörk og því þarf að meta hverja og eina hugmynd út frá heildstæðu áhrifasvæði óháð sveitarfélagamörkum.

Hrútmúlavirkjun er fyrirhuguð í Skeiða- og Gnúpverjahreppi, en framkvæmdin mun að öllum líkindum hafa áhrif innan Hrunamannahrepps þar sem hún er staðsett mjög nálægt sveitarfélagamörkum og svæðið vel sýnilegt frá byggð í Hrunamannahreppi. Áformin gera ráð fyrir allt að 22 vindmyllum, allt að 200 metra háum, með allt að 158,4 MW uppsettu afli. Um er að ræða umfangsmikla framkvæmd sem gæti orðið sýnileg á stóru svæði.

Samkvæmt mati sem lagt hefur verið fram mun Hrútmúlavirkjun hafa áhrif í Hrunamannahreppi og sýnileiki og skynrænt áreiti gæti orðið töluvert verði virkjunin að veruleika. Áhrif á ferðamennsku og útivist yrðu einnig mikil og óafturkræf og er til dæmis sérstaklega tilgreint í skýrslum að virkjunin verði sýnileg frá þekktum ferðamannastöðum. Einnig gæti virkjun á þessum stað haft áhrif á umferð hestamanna sem leið eiga fram hjá vindorkuverinu. Jafnframt er rétt að geta þess að veiðimenn við Stóru-Laxá myndu verða fyrir töluverðu ónáði af virkjuninni en leið þeirra sem sækja í efri hluta árinna myndi liggja fram hjá athafnasvæði virkjunarinnar.

Það er mat sveitarstjórnar að vindorkuver á þessum stað myndi valda miklum deilum og leiða til mjög hatrammra skoðanaskipta.

Hrunamannahreppur.

Sími 480 6600, netfang; hruni@fludir.is, heimasíða www.fludir.is

Hrunamannahreppur telur að vinna þurfi frekari gögn um áhrif framkvæmdarinnar á Hrunamannahrepp áður en ákvörðun um Hrútmúlavirkjun verður tekin.

Í umfjöllun faghóps 3 hefur meðal annars komið fram að kynning á verkefninu hafi verið takmörkuð og áhyggjur séu af þeim áhrifum sem jafn miklar framkvæmdir og hér um ræðir geta haft á samfélagið, hvort sem litið er til ásyndar, ferðapjónustu, hljóðvistar eða annarra þátta innan sveitarfélagsins. Því er að mati sveitarstjórnar ljóst að meta þarf möguleg áhrif þessa virkjunarkosts betur áður en ákveðið verður að setja hann í nýtingarflokk.

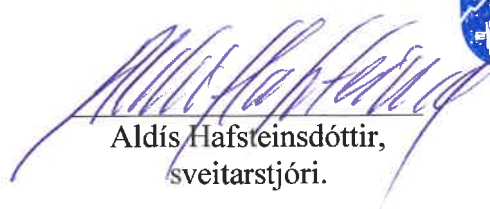
Að lokum vill sveitarstjórn Hrunamannahrepps ítreka að áður en endanleg afstaða er tekin varðandi Hrútmúlavirkjun sé nauðsynlegt:

- að sveitarfélagið verði skilgreint sem hluti af áhrifasvæði virkjunarinnar;
- að fram fari ýtarlegar kynningar og samráð við sveitarstjórn, íbúa og fyrirtæki í Hrunamannahreppi;
- að unnið verði sjálfstætt sýnileikamat frá Hrunamannahreppi;
- að áhrif á ferðapjónustu, búsetugæði, fasteignaverð og framtíðaruppbyggingu verði metin;

Hrunamannahreppur tekur ekki endanlega afstöðu með eða á móti Hrútmúlavirkjun á þessu stigi, en telur fyrirliggjandi gögn ófullnægjandi og því með engu móti hægt að styðja að vindorkuverið verði sett nýtingarflokk.

Þessi afstaða sveitarstjórnar Hrunamannahrepps tilkynnist faghópi 3 hér með.

Flúðum 18. September 2026
f.h. Hrunamannahrepps

Aldís Hafsteinsdóttir,
sveitarstjóri.

Sveitarstjórnin í
Hrunamannahreppi

Árnesi, 16. september 2026

Mál nr. M202609-0087

Til verkefnisstjórnar rammaáætlunar – faghóps 3

Efni: Formleg afstaða og umsögn Skeiða- og Gnúpverjahrepps um fyrirhugaða Hrútmúlavirkjun.

Sveitarstjórn Skeiða- og Gnúpverjahrepps vísar til erindis faghóps 3, dags. 25. ágúst 2026, þar sem óskað er eftir almennri umsögn sveitarfélagsins um samfélagsleg áhrif fyrirhugaðrar Hrútmúlavirkjunar. Faghópurinn óskar sérstaklega eftir formlegri afstöðu sveitarfélagsins og rökstuðningi hennar, meðal annars með hliðsjón af samheldni samfélags, orkuöryggi, efnahagslegum ávinningi nærsamfélags, innviðauppbýggingu og skynrænu áreiti.

Bókun sveitarstjórnar 16. september 2026:

Sveitarstjórn Skeiða- og Gnúpverjahrepps leggst gegn fyrirhugaðri Hrútmúlavirkjun eins og verkefnið liggur fyrir og telur að ekki séu forsendur til þess að færa virkjunarkostinn í nýtingarflokk rammaáætlunar.

Afstaðan byggist á því að ekki hefur verið sýnt fram á nægjanlegan samfélagslegan ávinning af verkefninu fyrir Skeiða- og Gnúpverjahrepp eða nærsamfélagið, á meðan fyrirbyggjandi gögn benda til verulegra neikvæðra áhrifa á samheldni samfélags, landslag, búsetugæði, ferðapjónustu, útivist og aðra landnotkun.

Sveitarstjórn telur jafnframt að framkvæmdaraðila hafi ekki tekist að byggja upp nauðsynlegt traust og samfélagslega sátt um verkefnið. Kynning og samráð við íbúa og nágranna framkvæmdasvæðisins hefur að mati sveitarstjórnar verið ófullnægjandi miðað við umfang og varanleika framkvæmdarinnar.

Sveitarstjórn minnir jafnframt á fyrri afstöðu sína frá 15. febrúar 2023 um að tryggja verði með lögum að þau nærsamfélög þar sem orkuauðlindir eru nýttar njóti sanngjarns og varanlegs efnahagslegs ávinnings af þeirri starfsemi. Sú grundvallarafstaða stendur óbreytt.

Sveitarstjórn telur að almenn þörf fyrir aukna raforkuframleiðslu geti ekki ein og sér réttlætt einstakan virkjunarkost. Meta verði hvert verkefni með hliðsjón af staðsetningu, áhrifum á íbúa og atvinnustarfsemi, samfélagslegri sátt og því hvort sanngjarnt jafnvægi sé á milli ávinnings verkefnisins og þeirra byrða sem nærsamfélagið ber.

Að mati sveitarstjórnar er slíkt jafnvægi ekki fyrir hendi í tilviki Hrútmúlavirkjunar. Sveitarstjórn Skeiða- og Gnúpverjahrepps beinir því til verkefnisstjórnar rammaáætlunar að Hrútmúlavirkjun verði ekki færð í nýtingarflokk.

Rökstuðningur og ítarleg umsögn

1. Fyrri skipulagsmeðferð fól ekki í sér samþykki fyrir virkjuninni

Sveitarstjórn telur rétt að taka skýrt fram að ákvarðanir fyrri sveitarstjórnar sveitarfélagsins um að heimila gerð skipulagslýsingar og kynningu á hugmyndum um Hrútmúlavirkjun verði ekki túlkaðar sem samþykki sveitarfélagsins fyrir framkvæmdinni.

Heimild til að hefja skipulagsvinnu er hluti af lögbundnu ferli þar sem áform eru tekin til kynningar og efnislegrar skoðunar. Hún jafngildir ekki pólitísku eða skipulagslegu samþykki fyrir þeirri framkvæmd sem síðar kann að verða lögð fram. Nú liggja fyrir mun umfangsmeiri upplýsingar um verkefnið, áhrif þess og viðhorf nærsamfélagsins en þegar fyrstu skref skipulagsferlisins voru tekin. Afstaða sveitarstjórnar nú byggist á þeim upplýsingum.

2. Samheldni samfélags og samráð

Sveitarstjórn telur að áhrif Hrútmúlavirkjunar á samheldni samfélagsins séu eitt þyngsta álitaefnið í málinu. Mikil andstaða hefur komið fram meðal íbúa og landeigenda í nærumhverfi fyrirhugaðs framkvæmdasvæðis og veruleg gagnrýni hefur beinst að kynningu og samráði af hálfu framkvæmdaraðila.

Að mati sveitarstjórnar hefur verkefnið ekki verið unnið í þeirri sátt við nærsamfélagið sem eðlilegt er að gera kröfu um þegar um er að ræða framkvæmd af þessari stærðargráðu og með svo langvarandi áhrif. Þegar áhrif framkvæmdar ná langt út fyrir landareign framkvæmdaraðila verður samráð að hefjast snemma, vera virkt og fela í sér raunverulegt samtal um staðsetningu, umfang, mótvægisáðgerðir og ávinning nærsamfélagsins.

Sveitarstjórn telur að sá skortur á trausti sem þegar hefur skapast sé sjálfstætt samfélagslegt áhrifaatriði sem verði að vega þungt í mati faghóps 3.

3. Ekki hefur verið sýnt fram á ávinning nærsamfélagsins

Skeiða- og Gnúpverjahreppur hefur um áratugaskeið tekið á sig umfangsmikil áhrif vegna raforkuframleiðslu og flutnings raforku. Sveitarstjórn hefur jafnframt um árábil bent á að núverandi fyrirkomulag tryggi ekki að nærsamfélög njóti sanngjarns hluta þess samfélagslega og efnahagslega ávinnings sem verður til vegna orkuframleiðslu.

Á fundi sveitarstjórnar 15. febrúar 2023 var samþykkt sérstök bókun þar sem meðal annars kom fram: „Tryggja þarf með lögum að nærumhverfið þar sem orkan á uppsprettu sína, njóti efnahagslegs ávinnings sem mun styrkja byggð þar sem orkan verður til um allt land.“ Þá hvatti sveitarstjórn sveitarfélög með orkumannvirki eða virkjanaáform til þess að staldra við í skipulagsmálum virkjana á meðan sanngjörn skipting auðlindarinnar yrði fest í lög.

Sú grundvallarafstaða stendur óbreytt. Hrútmúlavirkjun yrði staðsett í Skeiða- og Gnúpverjahreppi og íbúar og fyrirtæki sveitarfélagsins tækju á sig áhrif á landslag, ásynd, búsetugæði, landnotkun, ferðaþjónustu og aðra atvinnustarfsemi. Á móti hefur ekki verið sýnt fram á sambærilegan, mælanlegan og varanlegan efnahagslegan ávinning fyrir sveitarfélagið eða nærsamfélagið.

Sveitarstjórn telur ekki fullnægjandi að vísa til tímabundinna starfa á framkvæmdatíma sem mótvægi við áhrif mannvirkja sem geta staðið í áratugi. Þá er óvarlegt að byggja mat á

mögulegum framtíðartekjum af lagaákvæðum eða gjaldtökukerfum sem ekki liggja endanlega fyrir. Samfélagslegur ávinningur þarf að vera raunverulegur, tryggður og varanlegur.

4. Orkuöryggi og jafnt aðgengi að orku

Sveitarstjórn dregur ekki í efa að aukin raforkuframleiðsla geti haft gildi fyrir íslenskt samfélag og orkuskipti. Það er hins vegar annað álitaefni en samfélagslegur ávinningur fyrir það nærsamfélag sem hýsir virkjunina.

Skeiða- og Gnúpverjahreppur er þegar eitt mesta orkuframleiðslusvæði landsins. Þrátt fyrir það njóta íbúar og fyrirtæki sveitarfélagsins ekki sjálfkrafa lægra raforkuverðs eða lægri dreifikostnaðar vegna nálægðar við framleiðsluna. Ekki hefur verið sýnt fram á að Hrótmúlavirkjun breyti þeirri stöðu eða skapi sérstakan staðbundinn ávinning hvað varðar orkuöryggi eða jafnt aðgengi að raforku.

Sveitarstjórn telur því mikilvægt að greina skýrt á milli almenns ávinnings fyrir raforkukerfi landsins annars vegar og raunverulegs ávinnings fyrir nærsamfélagið hins vegar.

5. Innviðauppbýgging

Sveitarstjórn telur mikilvægt að gera greinarmun á innviðum sem nauðsynlegir eru til að byggja og reka virkjun annars vegar og innviðum sem bæta raunverulega lífsgæði eða atvinnuskilyrði í nærsamfélaginu hins vegar.

Vegir, raflagnir, tengivirki og önnur mannvirki sem fyrst og fremst eru byggð til þess að koma vindmyllum á framkvæmdasvæði og flytja raforkuna frá því geta ekki sjálfkrafa talist samfélagslegur ávinningur. Til þess þarf að liggja fyrir hvernig þeir bæta varanlega þjónustu, samgöngur eða atvinnuskilyrði íbúa og fyrirtækja sveitarfélagsins.

Sveitarstjórn telur að slíkur ávinningur hafi ekki verið sýndur fram með fullnægjandi hætti í tilviki Hrótmúlavirkjunar.

6. Ferðaþjónusta, landnotkun og framtíðarmöguleikar svæðisins

Mikil uppbygging ferðaþjónustu hefur átt sér stað og er fyrirhuguð í Skeiða- og Gnúpverjahreppi og á áhrifasvæði Þjórsárdals. Sú uppbygging byggir meðal annars á náttúru, landslagi, kyrrð, útivist, sögu og upplifun ferðamanna af svæðinu.

Sveitarstjórn telur því rangt að skoða Hrótmúlavirkjun einangrað sem verkefni sem kunni að skapa tímabundin störf eða framleiða raforku. Réttu spurningin er hvaða atvinnuuppbygging skapar mest og varanlegust verðmæti fyrir samfélagið til langs tíma og hvaða áhrif ein atvinnustarfsemi hefur á möguleika annarrar.

Vindorkuver af þeirri stærðargráðu sem hér um ræðir getur breytt ásýnd stórs landsvæðis um áratugi. Ef slík framkvæmd dregur úr möguleikum til uppbyggingar ferðaþjónustu, útivistar, landbúnaðar eða annarrar starfsemi verður sá fórnarkostnaður að vera hluti af mati á samfélagslegum áhrifum. Ekki hefur að mati sveitarstjórnar verið sýnt fram á að verðmætasköpun Hrótmúlavirkjunar fyrir nærsamfélagið vegi upp slíkan fórnarkostnað.

7. Áhrif á núverandi atvinnustarfsemi og búsetu

Áhrifasvæði Hrútmúlavirkjunar er ekki óbyggt eða ónotað land án annarra hagsmuna. Þar er fyrir búseta, landbúnaður, ferðaþjónusta, útivist og önnur atvinnustarfsemi sem hefur byggst upp á löngum tíma.

Sveitarstjórn telur að ekki eigi að líta á hagsmuni þeirrar starfsemi sem þegar er til staðar sem aukaatriði gagnvart nýjum virkjunaráformum. Þvert á móti verður framkvæmdaraðili nýrrar stórfamkvæmdar að sýna fram á að hún geti gengið saman við þá byggð og atvinnustarfsemi sem fyrir er og að áhrif á hana séu ásættanleg. Að mati sveitarstjórnar hefur það ekki verið gert með fullnægjandi hætti.

8. Skynrænt áreiti og ásýnd lands

Vindorkuver er eðlisólíkt mörgum öðrum orkumannvirkjum að því leyti að um er að ræða mjög há og hreyfanleg mannvirki sem geta verið sýnileg úr mikilli fjarlægð. Áhrif slíkra mannvirkja eru ekki bundin við þá landareign þar sem þau standa.

Sýnileiki, hreyfing spaða, mögulegt skuggaflökt, hávaði og breyting á ásýnd lands geta haft bein áhrif á íbúa nærliggjandi jarða og aðra sem búa og starfa á áhrifasvæði framkvæmdarinnar. Sveitarstjórn telur að sjónarmið þeirra sem búa næst framkvæmdinni eigi að fá sérstaklega mikið vægi, enda bera þeir stærstan hluta daglegra og langvarandi áhrifa hennar.

Staðsetning Hrútmúlavirkjunar innan byggðs sveitarfélags, í nágrenni bújarða og annarrar atvinnustarfsemi, eykur að mati sveitarstjórnar vægi þessa þáttar.

9. Sanngjörn skipting ávinnings og byrða er forsenda samfélagslegrar sáttar

Afstaða sveitarstjórnar til Hrútmúlavirkjunar verður að skoðast í stærra samhengi íslenskrar orkustefnu. Skeiða- og Gnúpverjahreppur hefur um áratugaskeið lagt verulega af mörkum til orkuframleiðslu landsins og sveitarfélagið hefur ekki lagt gegn því hlutverki.

Það sem sveitarstjórn hefur hins vegar ítrekað bent á er að núverandi kerfi hefur ekki tryggt sanngjarna skiptingu ávinnings og byrða. Nærsmfélagið tekur á sig áhrif mannvirkja, landnotkunar og breyttrar ásýndar, á meðan stærsti hluti efnahagslegs ávinnings af orkunni verður til annars staðar.

Þetta fyrirkomulag getur ekki verið sjálfbær grundvöllur þeirrar miklu uppbyggingar orkukerfisins sem stefnt er að á næstu áratugum. Orkuskipti þurfa samfélagslegt umboð og það fæst aðeins ef þau samfélög sem leggja til landið og taka á sig áhrifin sjá raunverulegan, sanngjarnan og varanlegan ávinning af uppbyggingunni.

Niðurstaða og formleg afstaða sveitarstjórnar

Sveitarstjórn Skeiða- og Gnúpverjahrepps telur að fyrirliggjandi gögn og reynslan af undirbúningi verkefnisins staðfesti í veigamiklum atriðum þær áhyggjur sem sveitarstjórn, íbúar og landeigendur í nærumhverfinu hafa lýst vegna Hrútmúlavirkjunar.

Ekki hefur verið sýnt fram á nægjanlegan samfélagslegan ávinning af framkvæmdinni fyrir Skeiða- og Gnúpverjahrepp. Á sama tíma eru fyrirliggjandi veruleg álitamál um samheldni

samfélags, skynrænt áreiti, ásýnd lands, ferðaþjónustu, útivist, aðra landnotkun og núverandi atvinnustarfsemi.

Sveitarstjórn telur jafnframt að framkvæmdaraðila hafi ekki tekist að byggja upp það traust og þá samfélagslegu sátt sem verður að vera forsenda stórfamkvæmdar sem hefur jafn umfangsmikil og langvarandi áhrif á nærumhverfi sitt.

Sveitarstjórn Skeiða- og Gnúpverjahrepps leggst því gegn Hrútmúlavirkjun eins og verkefnið liggur fyrir.

Sveitarstjórn telur að ekki séu samfélagslegar forsendur fyrir því að Hrútmúlavirkjun verði færð í nýtingarflokk rammaáætlunar og beinir því til verkefnisstjórnar rammaáætlunar að virkjunarkosturinn verði ekki flokkaður í nýtingarflokk.

Sveitarstjórn leggur sérstaka áherslu á að almenn þörf samfélagsins fyrir aukna raforku geti ekki ein og sér réttlætt einstakan virkjunarkost. Meta verður hvert verkefni út frá staðsetningu þess, áhrifum á fólk og atvinnustarfsemi, samfélagslegri sátt og því hvort sanngjarnt jafnvægi sé milli þess ávinnings sem verkefnið skapar og þeirra byrða sem nærsamfélagið ber.

Að mati sveitarstjórnar er slíkt jafnvægi ekki fyrir hendi í tilviki Hrútmúlavirkjunar.

Skeiða- og Gnúpverjahreppur er reiðubúinn að leggja áfram sitt af mörkum til orkuskipta og verðmætasköpunar þjóðarinnar. En sveitarfélagið getur ekki samþykkt að frekari orkuuppbygging fari fram með þeim hætti að nærsamfélagið taki á sig varanleg áhrif án þess að fyrir liggi samfélagsleg sátt og skýr, sanngjörn og varanleg hlutdeild þess í ávinningnum.

Fyrirhuguð Hrútmúlavirkjun uppfyllir að mati sveitarstjórnar hvorugt þessara grundvallarskilyrða.

F.h. sveitarstjórnar Skeiða- og Gnúpverjahrepps
Haraldur Þór Jónsson
Oddviti

Til verkefnisstjórnar rammaáætlunar – faghóps 3

Borg, 18. september 2026

Efni: Almenn umsögn Grímsnes- og Grafningshrepps vegna vindorkuhugmynda í 6. áfanga rammaáætlunar.

Erindi frá faghópi 3 vegna 6. áfanga rammaáætlunar, dagsett 20. ágúst 2026, varðandi mat á áhrifum virkjunarhugmynda sem lagðar eru fram af framkvæmdaaðilum á nærsamfélag áformaðrar virkjunar, þ.e. Mosfellsheiðarvirkjanir og Hrútmúlavirkjun.

Almenn umsögn Grímsnes- og Grafningshrepps

Sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps hefur fjallað um erindi faghóps 3 vegna mats á samfélagslegum áhrifum Mosfellsheiðarvirkjana I og II.

Sveitarstjórn leggur áherslu á að umsögn þessi felur ekki í sér endanlega afstöðu sveitarfélagsins til fyrirhugaðra vindorkuvera, heldur mat á þeim atriðum sem faghópur 3 hefur óskað eftir að sveitarfélagið fjalli um.

Sveitarstjórn telur mikilvægt að við mat á samfélagsáhrifum sé gerður skýr greinarmunur á þeim áhrifum sem nærsamfélagið tekur á sig og þeim ávinningi sem verður eftir innan þess. Stórfelld vindorkuuppbygging getur haft áhrif langt út fyrir sjálft framkvæmdasvæðið og til langs tíma, meðal annars á landslag, ásýnd, útivist, ferðapjónustu og búsetugæði.

Á sama tíma getur slík uppbygging skapað tækifæri í formi aukinnar orkuframleiðslu, tekna, atvinnu og uppbyggingar innviða. Að mati sveitarstjórnar ríkir þó enn veruleg óvissa um umfang þess staðbundna ávinnings.

1. Samheldni samfélags

Sveitarstjórn telur að framkvæmd af þessari stærðargráðu geti haft áhrif á samheldni samfélagsins, enda geta ólík sjónarmið verið uppi um nýtingu lands, náttúrugæði, ásýnd og efnahagslegan ávinning.

Víðtækt og raunverulegt samráð við íbúa, landeigendur, fyrirtæki og aðra hagaðila er því grundvallarforsenda þess að hægt sé að leggja mat á samfélagslega sátt um verkefnið.

Að mati sveitarstjórnar hefur umræða um mögulega vindorkuuppbyggingu á Mosfellsheiði ekki enn verið það umfangsmikil að unnt sé að draga ályktun um samfélagslega sátt eða afstöðu íbúa almennt. Áhrif á samheldni samfélags eru því metin óviss og mikilvægt er að frekara samráð fari fram. Þá er að mati sveitarstjórnar mikilvægt að samtal og samráð um uppbyggingu vindorkukosta fari fyrr fram í nærsamfélaginu. Þannig megi almennt tryggja meiri sátt um þá kosti sem á endanum koma til kynningar og framkvæmdar. Sú aðferð sem nú er beitt, þar sem að vindorkukostir koma fyrst fram í rammaáætlun er ekki til þess fallin að auka samheldni samfélagsins um þessi verkefni.

Einnig er lögð á það áhersla að aðkoma sveitarfélaga að tillögum um vindorkukosti þarf að vera mun meiri á fyrri stigum hugmyndar. Þannig megi betur tryggja að þau verkefni sem mest sátt er um fái framgang en önnur verkefni taki ekki upp óþarfa tíma og umræðu ef ljóst má þykja að þau muni ekki fá framgang innan sveitarfélagsins.

2. Orkuöryggi og jafnt aðgengi að orku

Sveitarstjórn telur aukna framleiðslu endurnýjanlegrar orku geta haft jákvæð áhrif á orkuöryggi almennt.

Hins vegar telur sveitarstjórn mikilvægt að gerður sé greinarmunur á aukinni orkuframleiðslu á landsvísi og beinum áhrifum hennar á orkuöryggi og aðgengi að orku í nærsamfélaginu.

Ekki liggur nægilega skýrt fyrir hvort eða með hvaða hætti fyrirhugað orkuframleiðsla myndi bæta aðgengi íbúa og fyrirtækja í Grímsnes- og Grafningshreppi að raforku eða skapa sérstök tækifæri til atvinnuuppbyggingar innan sveitarfélagsins.

Áhrifin eru því mögulega jákvæð en óviss fyrir nærsamfélagið sérstaklega.

3. Efnahagslegur ávinningur nærsamfélags

Sveitarstjórn telur efnahagslegan ávinning nærsamfélagsins vera eitt mikilvægasta atriðið við mat á samfélagsáhrifum fyrirhugaðrar vindorkuuppbyggingar.

Við matið þarf að liggja fyrir hverjar áætlaðar tekjur sveitarfélagsins verða, hversu mörg störf skapast við uppbyggingu og rekstur, hversu stór hluti þeirra verður staðbundinn og hvaða tækifæri skapast fyrir fyrirtæki og aðra atvinnustarfsemi innan sveitarfélagsins.

Jafnframt þarf að meta möguleg neikvæð efnahagsleg áhrif, meðal annars á ferðaþjónustu, útivist og aðra starfsemi sem byggir á náttúru- og landslagsgæðum.

Sveitarstjórn tekur undir það sem fram kemur í erindi faghóps 3 að boðaðar breytingar á lagaumhverfi, meðal annars varðandi gjaldtöku af orkuvinnslu og fyrirhugaðar rýmiseignir, geti breytt forsendum þessa mats verulega. Á meðan óvissa ríkir um endanlega útfærslu og umfang þeirra breytinga er erfitt að leggja raunhæft mat á fjárhagslegan nettóávinning sveitarfélagsins.

Sveitarstjórn leggur áherslu á þá grundvallarsýn að samfélag sem tekur á sig staðbundin og langvarandi áhrif vegna stórfelldrar orkuframleiðslu eigi jafnframt að njóta sanngjarns og varanlegs hluta af þeim efnahagslega ávinningi sem starfsemin skapar.

4. Innviðauppbýgging

Framkvæmdin kann að kalla á uppbyggingu og endurbætur á vegum, raforkukerfi og öðrum innviðum. Slíkt getur haft jákvæð áhrif á nærsamfélagið að því marki sem innviðirnir nýtast íbúum, fyrirtækjum og annarri starfsemi.

Sveitarstjórn telur þó mikilvægt að greina á milli innviða sem fyrst og fremst þjóna þörfum framkvæmdarinnar sjálfrar og þeirra sem skapa raunverulegan og varanlegan ávinning fyrir samfélagið.

Ekki liggur nægilega skýrt fyrir hvaða innviðauppbýgging vegna verkefnisins myndi nýtast sveitarfélaginu með beinum hætti og eru áhrifin því metin óviss að svo stöddu.

Þess má geta að suma þeirra landsvæða sem fjallað er um hér eru nýtt nú þegar fyrir landbúnað og því afar mikilvægt að taka tillit til þess við alla uppbyggingu.

5. Tækifæri vegna verndunar svæðis

Við mat á þessum þætti telur sveitarstjórn mikilvægt að horft sé til þess að verðmæti svæðisins felast ekki eingöngu í möguleikum til orkuframleiðslu.

Landslag, náttúrugæði og nálægð við Þingvelli skapa jafnframt verðmæti fyrir útivist, ferðaþjónustu, frístundabyggð og búsetugæði.

Þá má benda á að hluti þess landssvæðis sem umræðir getur nýst sem framtíðarútivistarsvæði fyrir höfuðborgarsvæðið en þar er mikill fjöldi íbúa sem verða fyrir áhrifum á skerðingu á slíkum svæðum.

Sveitarstjórn telur því mikilvægt að við heildarmat verði einnig lagt mat á samfélagsleg og efnahagsleg verðmæti þess að viðhalda núverandi landslags- og náttúrugæðum. Slík verðmæti geta verið erfiðari að mæla í krónum til skamms tíma en eru engu að síður raunverulegur hluti af hagsmunum nærsamfélagsins.

6. Skynrænt áreiti – sýnileiki, hávaði og skuggaflökt

Sveitarstjórn telur sýnileika og breytta ásýnd landslags vera meðal veigamestu mögulegu neikvæðu samfélagsáhrifa framkvæmdarinnar.

Vindorkumannvirki af þeirri stærðargráðu sem hér um ræðir geta verið sýnileg langt út fyrir framkvæmdasvæðið og því þarf að meta áhrif þeirra frá byggð, frístundabyggð, fjölförnum leiðum og mikilvægum útivistar- og ferðamannasvæðum, þar á meðal með tilliti til Þingvalla og nágrennis þeirra.

Sérstaklega telur sveitarstjórn mikilvægt að Mosfellsheiðarvirkjanir I og II séu ekki eingöngu metnar hvor í sínu lagi. Meta þarf samlegðaráhrif þeirra og annarra mögulegra vindorkuframkvæmda á Mosfellsheiði þannig að fyrir liggi raunhæf mynd af því hvernig heildaruppbygging vindorku gæti breytt ásýnd svæðisins.

Einnig þarf að leggja mat á möguleg áhrif hávaða og skuggaflökts á byggð og frístundabyggð innan áhrifasvæðisins.

Sveitarstjórn telur því líklegt að ásýndaráhrif verði neikvæð en umfang þeirra verður ekki metið með fullnægjandi hætti fyrr en fyrir liggja ítarlegar sýnileikagreiningar og mat á samlegðaráhrifum fyrirhugaðrar uppbyggingar.

Samantekt

Sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps telur að fyrirhuguð vindorkuuppbygging á Mosfellsheiði geti haft bæði jákvæð og neikvæð áhrif á sveitarfélagið og nærsamfélagið.

Möguleg jákvæð áhrif felast einkum í aukinni framleiðslu endurnýjanlegrar orku, mögulegum tekjum sveitarfélagsins, atvinnusköpun og uppbyggingu innviða. Að mati sveitarstjórnar er hins vegar veruleg óvissa um umfang þessara jákvæðu áhrifa og að hvaða marki þau skila sér með beinum og varanlegum hætti til nærsamfélagsins. Sú óvissa er sérstaklega mikil hvað varðar fjárhagslegan ávinning, meðal annars vegna fyrirhugaðra breytinga á lagaumhverfi um gjaldtöku og tekjuskiptingu vegna orkuvinnslu.

Á sama tíma telur sveitarstjórn að fyrirbyggjandi upplýsingar gefi tilefni til verulegrar varúðar gagnvart uppbyggingu vindorkuvera á Mosfellsheiði.

Þar vegur þungt umfang og varanleiki mögulegra ásýndaráhrifa, áhrif á upplifun landslags, útivist og ferðaþjónustu, nálægð við Þingvelli og sú staðreynd að um fleiri en eina virkjunarhugmynd er að ræða á sama landslagssvæði.

Sveitarstjórn telur sérstaklega mikilvægt að Mosfellsheiðarvirkjanir I og II, ásamt öðrum mögulegum vindorkuframkvæmdum á Mosfellsheiði, séu metnar heildstætt. Einstök verkefni kunna að vera metin ásættanleg þegar þau eru skoðuð ein og sér, en samanlögð áhrif þeirra á ásýnd, landslag og samfélag geta orðið allt önnur. Ákvörðun um eina framkvæmd getur jafnframt haft áhrif á forsendur síðari ákvarðana um frekari uppbyggingu á svæðinu.

Sveitarstjórn leggur áherslu á að samfélag sem tekur á sig staðbundin og langvarandi áhrif stórfelldrar orkuframleiðslu eigi að njóta sanngjarns og varanlegs hluta af þeim ávinningi sem starfsemin skapar. Að mati sveitarstjórnar liggur ekki nægilega skýrt fyrir að svo verði í þessu tilviki.

Það er ekki nægilegt að ávinningur af orkuframleiðslu sé fyrst og fremst almennur eða þjóðhagslegur á meðan áhrif á landslag, nærumhverfi og samfélag eru staðbundin og geta varað í áratugi.

Sveitarstjórn telur jafnframt mikilvægt að íbúar sveitarfélagsins fái raunverulegt tækifæri til að kynna sér fyrirhugaða uppbyggingu, áhrif hennar og mögulegan ávinning og koma sjónarmiðum sínum á framfæri áður en teknar eru ákvarðanir sem geta haft svo umfangsmikil og langvarandi áhrif á svæðið.

Umsögn þessi felur ekki í sér endanlega afstöðu sveitarstjórnar til Mosfellsheiðarvirkjana I og II. Fyrirbyggjandi upplýsingar gefa sveitarstjórn hins vegar tilefni til verulegrar varúðar gagnvart fyrirhugaðri uppbyggingu.

Áður en sveitarstjórn getur tekið upplýsta og endanlega afstöðu telur hún nauðsynlegt að fyrir liggi skýrari upplýsingar um samfélagslegan og fjárhagslegan ávinning fyrir Grímsnes- og Grafningshrepp, heildstætt mat á ásýndar- og landslagsáhrifum, áhrifum á ferðaþjónustu og útivist og samlegðaráhrifum þeirrar vindorkuuppbyggingar sem fyrirhuguð er á Mosfellsheiði. Að mati sveitarstjórnar á ekki að ganga út frá því að Mosfellsheiði verði framtíðarsvæði fyrir stórfellda vindorkuframleiðslu áður en þessi heildarmynd liggur fyrir og samfélagið hefur fengið raunverulega aðkomu að þeirri stefnumótandi ákvörðun.

f.h. sveitarstjórnar

Fjóla Steindóra Kristinsdóttir, sveitarstjóri

05 / 6. áfangi rammaáætlunar

Mosfellsheiðarvirkjanir I & II

Svör sveitarstjórna til faghóps 3.

Háskólinn á Akureyri
Pósthólf 224
602 Akureyri

Hveragerði, 11. september 2026
2608141

Efni:

Á fundi bæjarráðs Hveragerðisbæjar, sem haldinn var 10.9.2026, var ofangreint tekið til umfjöllunar;

„Lagt er fram bréf frá faghópi 3 í rammaáætlun, dags. 25. ágúst 2026, þar er óskað eftir almennri umsögn varðandi virkjunarhugmyndirnar Mofellsheiðarvirkjun I og II enda myndi Hveragerðisbær lenda innan áhrifasvæðis virkjananna.“

Eftirfarandi var fært til bókar;

„Bæjarráð Hveragerðisbæjar hefur farið yfir erindi faghóps 3 í rammaáætlun, dags. 25. ágúst 2026, þar sem óskað er eftir almennri umsögn sveitarfélagsins um virkjunarhugmyndirnar Mosfellsheiðarvirkjun I og II vegna mats á samfélagsáhrifum þeirra.

Hveragerðisbær gerir athugasemdir við fyrirbyggjandi virkjunarhugmyndir. Að mati bæjarins liggur ekki fyrir nægilega skýr mynd af þeim samfélagslegu, sjónrænu og efnahagslegu áhrifum sem umfangsmikil vindorkuver á Mosfellsheiði kunna að hafa á Hveragerði, íbúa sveitarfélagsins og þá ferðaþjónustu og útivist sem byggir á sérstöðu svæðisins.

Bæjarráð bendir á að óljóst sé hvaða beini efnahagslegi ávinningur muni falla til Hveragerðisbæjar vegna framkvæmdarinnar. Á sama tíma geta möguleg áhrif á ásýnd landslags, ímynd svæðisins, ferðaþjónustu og útivist haft áhrif á atvinnulíf og samfélag í sveitarfélaginu. Nauðsynlegt er að þessir þættir verði metnir sérstaklega og með heildstæðum hætti.

Bæjarráð leggur sérstaka áherslu á að við áframhaldandi mat verði farið ítarlega yfir áhrif framkvæmdarinnar á útivistarsvæði, landslag og ferðaþjónustu á Suðurlandi. Hveragerði byggir að verulegu leyti á nálægð við fjölbreytta náttúru og vinsæl útivistarsvæði og telur bæjarráð mikilvægt að varðveita ásýnd heiðalandsins sem eitt af verðmætum svæðisins.

Jafnframt leggur bæjarráð áherslu á að endanleg ákvörðun um framgang verkefnisins byggist á vönduðu og heildstæðu mati á umhverfislegum, samfélagslegum og efnahagslegum áhrifum þess, ásamt virku og gagnsæju samráði við íbúa og sveitarfélög innan áhrifasvæðis virkjunarinnar.

Bæjarráð telur einnig mikilvægt að Hveragerðisbær fái ítarlega kynningu á þeim greiningum og mati sem unnið verður vegna verkefnisins, þar á meðal á mögulegum áhrifum þess á sveitarfélagið, íbúa og atvinnulíf.

Með hliðsjón af framangreindu telur bæjarráð að fyrirbyggjandi gögn sýni ekki með fullnægjandi hætti hver áhrif Mosfellsheiðarvirkjana I og II verða á nágrannasveitarfélög. Þá ríkir enn óvissa um mikilvægar forsendur verkefnisins, meðal annars varðandi framtíðarfyrirkomulag tekjuöflunar sveitarfélaga vegna orkumannvirkja og endanlega útfærslu lagaumhverfis. Bæjarráð telur því ekki tímabært að taka afstöðu með eða á móti virkjunarhugmyndinni á þessu stigi en leggur áherslu á að framangreind sjónarmið verði höfð til hliðsjónar við áframhaldandi vinnu og mat verkefnisins.”

Þetta tilkynnist hér með.

Virðingarfyllst,
f.h. Hveragerðisbæjar,
ritari

Árborg

Frá: Rósa Sif Jónsdóttir <rosa@arborg.is>

Til: "birgirg@unak.is" <birgirg@unak.is>

Dagsetning: Thu, 17 Sep 2026 13:47:35 +0000

Efni: Bókun bæjarráðs Árborgar - Vindorkuhugmynd - 6. áfangi rammaáætlunar

Góðan dag

Á fundi bæjarráðs Árborgar í dag 17. september var tekið fyrir erindi frá faghóp 3 í rammaáætlun, dagsett 25. ágúst, þar sem óskað er eftir áliti sveitastjórna á vindorkuhugmyndum sem eru til umfjöllunar í 6. áfanga rammaáætlunar.

Eftirfarandi var bókað:

Bæjarráð Árborgar tekur undir álit nágrannasveitarfélaga um mikilvægi þess að sátt náist um þá virkjanakosti sem eru til skoðunar og að efnahagslegur ávinningur af raforkuframleiðslu og flutningi raforku verði að stærri hluta eftir í nærsamfélaginu. Bæjarráð Árborgar tekur einnig undir þær áhyggjur að áformaðar virkjanir, þ.e. Mosfellsheiðarvirkjanir og Hrútmúlavirkjun sjáist vel frá stóru landsvæði, m.a. fjölförnum ferðamannastöðum líkt og Þingvöllum. Mikilvægt er að greina vel ávinning af uppbyggingunni og kynna hagaðilum til að skapa sem besta sátt um verkefnin.

Framangreint tilkynnist hér með.

Með kveðju,

Rósa Sif Jónsdóttir

Ritari bæjarstjóra

[1599032809592]

Austurvegur 2 - 800 Selfoss - Tel: +354 480 1900 - www.arborg.is<<http://www.arborg.is/>>

Þessi tölvupóstur og/eða viðhengi gæti innihaldið trúnaðarupplýsingar og/eða einkamál og er eingöngu ætlaður þeim sem hann er stílaður á. Ef sending þessi hefur ranglega borist má ekki skrá neitt úr póstinum hjá sér eða notfæra sér það á nokkurn hátt. Jafnframt er móttakanda skylt að gæta fyllsta trúnaðar og tilkynna sendanda að upplýsingar hafi ranglega borist, sbr. fyrirmæli 9.mgr. 47.gr. laga nr. 81/2003 er að ræða um fjarskipti.

Bláskógabyggð

Frá: Ásta Stefánsdóttir <asta@blaskogabyggd.is>

Til: Birgir Guðmundsson - HA <birgirg@unak.is>

Dagsetning: Wed, 16 Sep 2026 16:58:40 +0000

Efni: 2608043 - 6. áfangi rammaáætlunar

Góðan dag

Hér er bókun sveitarstjórnar Bláskógabyggðar vegna 6. áfanga rammaáætlunar, sbr. erindi faghóps 3 um Mosfellsheiðarvirkjanir og Hrútmúlavirkjun:

6. áfangi rammaáætlunar - 2608043

Erindi til sveitarstjórnar frá faghópi 3 í 6. áfanga rammaáætlunar, dags. 20.08.2026, varðandi mat á áhrifum virkjunarhugmynda sem lagðar eru fram af framkvæmdaaðilum á nærsamfélag áformaðrar virkjunar, þ.e. Mosfellsheiðarvirkjanir og Hrútmúlavirkjun. Áður á dagskrá á 416. fundi.

Tilkynning, dags. 09.09.2026, um að tillaga um virkjanahugmyndir í verndarflokk og átta verndarsvæði hafi verið birt í samráðsgátt stjórnvalda sbr. lög 48/2011.

Sveitarstjórn Bláskógabyggðar hefur fengið til umsagnar frá Faghópi 3 í rammaáætlun, með tveimur bréfum dagsettum 25.08.2006, vindorkuhugmyndir sem eru til umfjöllunar í 6. áfanga rammaáætlunar, varðandi Mosfellsheiðarvirkjanir I og II, sem yrði staðsett í Grímsnes- og Grafningshreppi og í Sveitarfélaginu Ölfusi, og Hrútmúlavirkjun, sem staðsett yrði í Skeiða- og Gnúpverjahreppi. Óskað er eftir almennri umsögn sveitarfélagsins um samfélagsleg áhrif fyrirhugaðra vindorkuhugmynda. Faghópurinn óskar sérstaklega eftir formlegri afstöðu sveitarfélagsins og rökstuðningi hennar, meðal annars með hliðsjón af samheldni samfélags, orkuöryggi, efnahagslegum ávinningi nærsamfélags, innviðauppbýggingu og skynrænu áreiti. Jafnframt hefur sveitarstjórn borist tilkynning, dags. 9. september 2026, um að tillaga um virkjanahugmyndir í verndarflokk og átta verndarsvæði hafi verið sett í Samráðsgátt stjórnvalda. Af hálfu Bláskógabyggðar er bent á að ekki hefur verið sýnt fram á efnahagslegan ávinning nærsamfélagsins af raforkuframleiðslu og flutningi raforku. Þá verður að gæta að þeim áhrifum sem vindorkuver af þessari stærðargráðu geta haft á aðra atvinnustarfsemi, svo sem ferðaþjónustu, en mannvirki þessi geta haft veruleg áhrif á ásýnd stórs landsvæðis. Vísað er til þess sem tilgreint er hér að aftan varðandi áhrif á viðerni, útivistarsvæði og lítt snortna náttúru. Af hálfu Bláskógabyggðar eru ítrekaðar áður samþykktar athugasemdir við áform um Mosfellsheiðarvirkjun I og II. Eftirfarandi umsögn var skilað inn á Samráðsgátt stjórnvalda í máli nr. S-229/2024 þegar drög að flokkun tíu vindorkukosta voru til umsagnar í Samráðsgátt stjórnvalda: Báðum þessum verkefnum er ætlaður staður nærri sveitarfélagamörkum, annars vegar mörkum Bláskógabyggðar og Grímsnes- og Grafningshrepps (Mosfellsheiðarvirkjun I) og hins vegar nærri mörkum Bláskógabyggðar og Sveitarfélagsins Ölfuss (Mosfellsheiðarvirkjun II). Í báðum tilvikum háttar þannig til að sjónrænna áhrifa verkefnanna gætir að mun meira leyti í Bláskógabyggð en í sveitarfélögunum þar sem hugmyndir eru um að vindorkuverkefnið rísi. Af hálfu Bláskógabyggðar er tekið undir umsögn Margrétar Sveinbjörnsdóttur, sem veitt var á fyrri stigum, þ.e. í máli nr. S-229/2024, umsögn Margrétar er nr. 47 á Samráðsgáttinni í því máli, og bent á neikvæð áhrif á eftirtalda þætti:

- Heiðina sem víðerni: Vindmyllugarður myndi sjást víða að, þar með talið frá þjóðgarðinum á Þingvöllum, Mosfellsheiði og Nesjavallaleið. Sú sjónmengun myndi óhjákvæmilega spilla upplifun ferðamanna af heiðinni sem víðerni.

- Heiðina sem útivistarsvæði: Um hana liggja fjölmargar gamlar þjóðleiðir, þar sem vaxandi fjöldi fólks nýtur þess að fara um gangandi, á hestum, reiðhjólum, skíðum og vélsleðum. Á fyrirhuguðu virkjunarsvæði eru þjóðleiðirnar Grafningsleið (sjá leiðarlýsingu í bókinni Mosfellsheiðarleiðir (útg. Ferðafélag Íslands, 2019), bls. 20-24, og Laufdælingastígur (bls. 76 til 81 í sömu bók) og meðfram þeim nokkrar vörður og vörðubrot.

- Dýralíf: Sérstaklega fuglalíf á heiðinni og sauðfé sem þar sækir sumarbeit.

- Myrkurgæði: Heiðin er vinsæll áningarstaður í norðurljósaskoðunarferðum að vetrarlagi og ljósmengun frá vindorkuverum myndi augljóslega spilla fyrir slíku.

- Lítt snortna náttúru: Ljóst er að vindorkuverum fylgir mikið jarðrask, ekki aðeins á framkvæmdasvæðinu sjálfu, heldur einnig með lagningu vega að svæðinu. Ennfremur eru örplastmengun og hljóðmengun áhættuþættir.

Þá er, hvað varðar Mosfellsheiðarvirkjun I og II, áréttað að ekki verður framhjá því litið að Þingvellir eru friðlýstur helgistaður og sameiningartákn íslensku þjóðarinnar og einn af fjölsóttustu ferðamannastöðum landsins. Mikilvægt er að horfa til þess þegar teknar eru ákvarðanir um framkvæmdir sem geta spilt upplifun Íslendinga og gesta sem sækja staðinn heim.

Sveitarstjórn Bláskógabyggðar leggur áherslu á að almenn þörf samfélagsins fyrir aukna raforku geti ekki ein og sér réttlætt einstaka virkjunarkosti. Meta verði hvert verkefni út frá staðsetningu þess, áhrifum á fólk og atvinnustarfsemi, samfélagslegri sátt og því hvort sanngjarnt jafnvægi sé milli þess ávinnings sem verkefnið skapar og þeirra byrða sem nærsamfélagið ber. Slíkt sé forsenda fyrir því að sátt náist um uppbyggingu orkumannvirkja.

kveðja,

Ásta Stefánsdóttir

Sveitarstjóri

480 3000

asta@blaskogabyggd.is<<mailto:asta@blaskogabyggd.is>>

www.blaskogabyggd.is<<http://www.blaskogabyggd.is>>

Bláskógabyggð

Félagsheimilið Aratungu

806 Selfoss

Vinsamlegast athugið að þessi tölvupóstur og viðhengi hans eru eingöngu ætlaður skráðum viðtakanda hans, eða þeim sem efni hans ber með sér að hann hafi verið ætlaður. Hafir þú fyrir tilviljun, mistök eða án sérstakrar heimildar tekið við tölvupósti þessum og viðhengjum hans biðjum við þig að fara eftir 4. mgr. 88. gr. laga um fjarskipti nr.

70/2022<<https://www.althingi.is/lagas/nuna/2022070.html>> og gæta fyllsta trúnaðar, hvorki lesa efni þeirra né skrá þau hjá þér né notfæra þau á nokkurn hátt og tilkynna okkur samstundis að þau hafi ranglega borist þér. Brot gegn þessu geta varðað refsingu skv. 104. gr. laganna.

English

Please note that this e-mail and its attachments are intended for the named addressee only and may contain information that is confidential and privileged. If you have by coincidence or mistake or without specific authorization received this e-mail and its attachments we request that you notify us immediately that you have received them in error, uphold strict confidentiality and neither read, copy, nor otherwise make use of their content

Bókun bæjarráðs Sveitarfélagsins Ölfuss frá 03.09.2026 vegna erindis frá faghópi 3 í rammaáætlun þar sem óskað var eftir álitum sveitarstjórnar vegna Mosfellsheiðarvirkjana I og II

1. Mosfellsheiðarvirkjanir I og II - 2609001

Erindi frá faghópi 3 í rammaáætlun þar sem óskað er eftir álitum sveitarstjórnar á vindorkuhugmyndum sem eru til umfjöllunar í 6.áfanga rammaáætlunar.

Samkvæmt drögum að frumvarpi um rýmiseignir er áhrifasvæði vindorkuvera skilgreint sem 30 km og því mun Ölfus lenda innan þeirra marka frá virkjunarhugmyndinni Mosfellsheiðarvirkjanir I og II, sem yrðu með staðsetningu í Grímsnes- og Grafningshreppi og í Sveitarfélaginu Ölfusi.

Bæjarráð Ölfuss getur að svo stöddu ekki stutt að Mosfellsheiðarvirkjun I, R4306A, eða Mosfellsheiðarvirkjun II, R4307A, verði flokkuð í orkunýtingarflokk verndar- og orkunýtingaráætlunar.

Afstaðan byggist á því að ekki liggur fyrir nægilega upplýst og endanleg útfærsla virkjunarhugmyndanna, upplýst afstaða íbúa, heildstætt mat á uppsöfnuðum áhrifum vindorku á Mosfellsheiði, flugöryggi, vatnsvernd og landslagi né bindandi greining á staðbundnu orkuöryggi og fjárhagslegum ávinningi fyrir Ölfus, íbúa og fyrirtæki.

Bæjarráð vísar sérstaklega til orku- og auðlindastefnu Ölfuss í þessu samhengi.

Endurskoðun afstöðu getur komið til greina þegar:

-Nákvæm hnit, fjöldi, afl og heildarhæð vindmylla liggja fyrir.

-Uppsöfnuð áhrif allra vindorkuhugmynda á heiðinni hafa verið metin.

-Óháð fjárhagsgreining sýnir brúttó- og nettóáhrif fyrir Ölfus samkvæmt gildandi lögum.

-Sýnt hefur verið fram á mælanlegan ávinning fyrir afhendingaröryggi, atvinnulíf og íbúa.

-Fullnægjandi kynning og samráð hefur farið fram við íbúa og fyrirtæki.

Samþykkt samhljóða.

Kjósarhreppur

Frá: Jóhanna H - Sveitarstjóri <Sveitarstjori@kjos.is>

Til: "birgirg@unak.is" <birgirg@unak.is>

Dagsetning: Wed, 16 Sep 2026 11:34:01 +0000

Efni: Erindi til sveitarstjórnar Kjósarhrepps- Vindorkuhugmyndir

Góðan daginn

Sveitarstjórn Kjósarhrepp tók fyrir á fundi sínu 10. september sl. erindi frá Faghóp 3 í Rammaáætlun vegna

vindorkuhugmynda sem er til umfjöllunar í 6. Áfanga. Óskað var eftir áliti sveitarstjórnar.

Erindið var einnig til kynningar hjá skipulags- umhverfis og samgöngunefnd Kjósarhrepps 3. september sl.

Eftirfarandi svar var samþykkt á fundinum.

2608030 - Erindi til sveitarstjórnar frá faghópi 3 í Rammaáætlun

Sveitarstjórn sendir faghópnum eftirfarandi svar:

Sveitarstjórn Kjósarhrepps leggst gegn því að virkjunarhugmyndirnar Mosfellsheiðarvirkjun I og II verði settar í orkunýtingarflokk í verndar- og orkunýtingaráætlun að svo stöddu. Telur sveitarstjórn að forsendur séu til þess að hugmyndirnar falli í biðflokk á grundvelli 1. mgr. 5. gr. laga nr. 48/2011. Þótt fyrirhuguð mannvirki sé staðsett utan sveitarfélagamarka Kjósarhrepps er ljóst að landsvæði hreppsins fellur undir áhrifasvæði framkvæmdanna í skilningi 1. tölul. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 48/2011. Enn ríkir veruleg óvissa um þverlæg áhrif framkvæmdanna á vatnsvernd og vatnafar, landslag, óbyggð víðerni, lífríki, útivist og hagsmuni íbúa og nærsamfélags í Kjósarhreppi.

Sveitarstjórn telur nauðsynlegt að áður en ákvörðun um flokkun verður tekin fari fram heildstætt mat á uppsöfnuðum og svæðisbundnum áhrifum virkjananna sem náí til alls áhrifasvæðisins, auk þess sem sýnt verði fram á raunverulegan ávinning þeirra fyrir orkuöryggi.

Kjósarhreppur áskilur sér fullan rétt til að koma að frekari umsögnum og gæta hagsmuna sveitarfélagsins eftir því sem frekari gögn og nánari útfærsla framkvæmdanna liggja fyrir. Samþykkt samhljóða.

Kær kveðja

Jóhanna Hreinsdóttir

Sveitarstjóri Kjósarhrepps

Sími 566 7100<tel:566%207100>

www.kjos.is<http://www.kjos.is/>

Faghópur 3 í 6. áfanga rammaáætlunar

B/t Birgis Guðmundssonar

Flóahreppi, 11. september 2026**Efni: Umsögn sveitarstjórnar Flóahrepps um virkjunarhugmyndirnar Mosfellsheiðarvirkjun I og II í 6. áfanga rammaáætlunar**

Fyrir liggur erindi frá faghópi 3 í rammaáætlun þar sem óskað er eftir umsögn sveitarstjórnar Flóahrepps um virkjunarhugmyndirnar Mosfellsheiðarvirkjun I og II, sem nú eru til umfjöllunar í 6. áfanga rammaáætlunar. Í erindinu kemur fram að Flóahreppur sé innan skilgreinds áhrifasvæðis virkjunarhugmyndanna og að sjónarmið sveitarfélagsins verði höfð til hliðsjónar við mat á samfélagsáhrifum framkvæmdarinnar.

Sveitarstjórn Flóahrepps hefur farið yfir erindið og þau atriði sem varða möguleg samfélagsáhrif framkvæmdarinnar á sveitarfélagið. Sveitarstjórn bendir á að hún hefur ekki áður tekið formlega afstöðu til vindorkunýtingar almennt. Að mati sveitarstjórnar snýst það erindi sem hér er til umfjöllunar þó ekki fyrst og fremst um afstöðu sveitarfélagsins til vindorku sem orkukosts eða um staðsetningu vindorkuvera almennt, heldur um það hvort og með hvaða hætti fyrirhugaðar Mosfellsheiðarvirkjanir I og II kunni að hafa áhrif á samfélag Flóahrepps.

Með hliðsjón af fjarlægð fyrirhugaðs vindorkuvers frá Flóahreppi telur sveitarstjórn að bein áhrif framkvæmdarinnar á íbúa sveitarfélagsins verði takmörkuð. Sveitarstjórn telur ólíklegt að hávaðaaáhrif nái til sveitarfélagsins og metur jafnframt að sjónræn áhrif verði takmörkuð fyrir stærstan hluta byggðar í Flóahreppi. Þau áhrif sem helst kunna að koma til skoðunar eru sjónræn áhrif á einstaka staði þar sem mannvirkin geta verið sýnileg.

Sveitarstjórn bendir jafnframt á að ein af ástæðum þess að Flóahreppur fær málið til umsagnar er sú að sveitarfélagið fellur innan þess áhrifasvæðis sem hefur verið til umfjöllunar í tengslum við mögulega tekjuskiptingu eða önnur fjárhagsleg áhrif af vindorkuframleiðslu. Hins vegar liggur enn ekki fyrir endanlegt laga- og regluverk um skattlagningu slíkra orkumannvirkja né hvernig mögulegum tekjum af starfseminni verður ráðstafað eða skipt milli sveitarfélaga. Í ljósi þeirrar óvissu telur sveitarstjórn ekki tímabært að móta stefnu um frekari uppbyggingu nýrra orkumannvirkja eða taka afstöðu til einstakra verkefna á grundvelli hugsanlegs samfélagslegs eða fjárhagslegs ávinnings fyrr en þær forsendur liggja skýrt fyrir.

Sveitarstjórn Flóahrepps telur mikilvægt að áður en teknar eru ákvarðanir um frekari uppbyggingu vindorkuvera liggi fyrir skýrt, stöðugt og fyrirsjáanlegt laga- og skattalegt

umhverfi. Slíkt umhverfi þarf að tryggja réttláta skiptingu þeirra tekna sem starfsemin kann að skapa og skýra stöðu þeirra sveitarfélaga sem teljast vera innan áhrifasvæðis slíkra mannvirkja.

Með vísan til framangreinds telur sveitarstjórn Flóahrepps að fyrirbyggjandi upplýsingar bendi ekki til þess að Mosfellsheiðarvirkjanir I og II muni hafa veruleg bein samfélagsáhrif á sveitarfélagið. Sveitarstjórn leggur þó áherslu á að áfram verði unnið að skýrri stefnumótun og lagasetningu um uppbyggingu vindorku og skiptingu þeirra áhrifa og tekna sem slík starfsemi kann að hafa í för með sér.

Virðingarfyllt,
f.h. sveitarstjórnar Flóahrepps
Hulda Kristjánsdóttir, sveitarstjóri

Háskólinn á Akureyri
Sólborg
600 Akureyri

Garðabæ, 11. september 2026
Mál nr. 2608428

Efni: Álit sveitarstjórna á vindorkuhugmyndum rammaáætlunar

Á fundi skipulagsnefndar þann 10. september sl var tekið fyrir ofangreint mál og eftirfarandi bókun gerð.

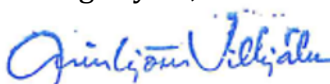
„Lagt fram erindi Háskólans á Akureyri varðandi álit sveitarstjórnar á vindorkuhugmyndum sem eru til umfjöllunar í 6. áfanga rammaáætlunar.

Skipulagsnefnd telur að hugmyndir um vindorkuvirkjanir á Mofellsheði verði lítt sýnilegar úr byggð í Garðabæ þó svo að staðsetning þeirra sé innan við 30 km fjarlægð.

Skipulagsnefnd Garðabæjar gerir ekki athugasemd við vindorkukostina.“

Afgreiðslu málsins er vísað til bæjarstjórnar.

Virðingarfyllst,

Arinbjörn Vilhjálmsson
skipulagsstjóri

Vakin er athygli á því að erindi þetta verður ekki sent með bréfpósti nema óskað sé eftir því sérstaklega.

Háskólinn á Akureyri.
Bt. Birgir Guðmundsson
birgirg@unak.is
Pósthólf 224
602 Akureyri

HVALFJARÐAR
SVEIT

Hvalfjarðarsveit
Innrímel 3
301 Akranes
Sími 433 8500
Kt. 630606-1950

7. september 2026

2608020

Tilkynning um afgreiðslu máls

Álit sveitarstjórna á vindorkuhugmyndum.

Á 449. fundi sveitarstjórnar Hvalfjarðarsveitar sem haldinn var 4.9.2026 var tekið fyrir:

Erindi frá faghópi 3 í Háskólanum á Akureyri þar sem óskað er viðbragða frá sveitarstjórnunum á vindorkuhugmyndum. Um er að ræða hugmyndir um Mosfellsheiðarvirkjanir I og II, sem yrðu með staðsetningu í Grímsnes- og Grafningshreppi og í Sveitarfélaginu Ölfusi.

Oddviti lagði fram eftirfarandi tillögu:

"Sveitarstjórn samþykkir að beina erindinu til umsagnar og afgreiðslu í Umhverfis-, skipulags-, náttúruverndar- og landbúnaðarnefnd."

Tillagan borin undir atkvæði og samþykkt með 7 atkvæðum.

Til máls tóku: GPS, BS og BÞK

Það tilkynnist hér með.

Virðingarfyllt,

Guðný Tómasdóttir
Ritari

gudny@hvalfjardarsveit.is

Afrit sent: Umhverfis-, skipulags-, náttúruverndar- og landbúnaðarnefnd,
skipulag@hvalfjardarsveit.is

Faghópur 3 í rammaáætlun

Háskólinn á Akureyri

Hvalfjarðarsveit, 30.09.2026

Efni: Erindi til sveitarstjórnar - Álit sveitarstjórna í vindorkuhugmyndum sem er til umfjöllunar í 6. Áfanga rammaáætlunar

Með bréfi dags. 25. ágúst 2026 var óskað eftir almennri umsögn Hvalfjarðarsveitar um erindið. Umsagnartími var til 18. september 2026, en Umhverfis- og skipulagsdeild óskaði eftir fresti til 30. september vegna funda nefndar og sveitarstjórnar og var hann góðfúslega veittur til hádegis þann dag.

Sveitarstjórn Hvalfjarðarsveitar vísaði erindinu til umsagnar í Umhverfis-, skipulags-, náttúruverndar- og landbúnaðarnefnd.

Umhverfis-, skipulags-, náttúruverndar- og landbúnaðarnefnd Hvalfjarðarsveitar fjallaði um málið á fundi sínum þann 17.09.2026.

Eftirfarandi bókun var gerð:

„Umhverfis-, skipulags-, náttúruverndar- og landbúnaðarnefnd bendir á að skv. aðalskipulagi Hvalfjarðarsveitar 2020-2032 segir í almennum skilmálum um iðnaðarsvæði að "ekki verður tekin afstaða til breytinga aðalskipulags vegna vindlunda og/eða vindrafstöðva yfir 35 m nema fyrir liggi skýr stefnumörkun á landsvísu um vindorkunýtingu og/eða í rammaáætlun".

Jafnframt bendir Umhverfis-, skipulags-, náttúruverndar- og landbúnaðarnefnd á að fyrirhuguð uppbygging vindorkumannvirkja við Mosfellsheiðarvirkjanir I og II geti haft áhrif á upplifun ferðamanna, göngufólks og gesta í sveitarfélaginu s.s. á fjölförnum ferðamanna- og gönguleiðum í sveitarfélaginu eins og Leggjabríóti, Þyrli og Síldarmannagötum. Huga þurfi að t.d. ljósmengun við uppbyggingu slíkra vindorkumannvirkja.

Endanlegri afgreiðslu vísað til sveitarstjórnar Hvalfjarðarsveitar.“

Sveitarstjórn Hvalfjarðarsveitar staðfestir bókun nefndarinnar og gerir hana að sinni á fundi sínum 29.09.2026.

Virðingarfyllt,

Umhverfis- og skipulagsdeild Hvalfjarðarsveitar

B.t. Birgis Guðmundssonar, formanns faghóps 3

birgir@unak.is

Efni: Umbeðin umsögn Mosfellsbæjar vegna Mosfellsheiðarvirkjana I og II

Með vísan í bréf dagsett 25. ágúst 2026 hefur Mosfellsbær afgreitt erindi varðandi vindorkuhugmyndir Zephyrs um Mosfellsheiðarvirkjun I og II með eftirfarandi hætti.

Bæjarráð Mosfellsbæjar á 1720. fundi sínum þann 3. september 2026 að vísa umsagnarbeiðni frá faghópi 3 í rammaáætlun um virkjanahugmynd um Mosfellsheiðarvirkjun I og I, sem er til umfjöllunar í 6. áfanga rammaáætlunar, til umfjöllunar og afgreiðslu í skipulags- og umhverfisnefnd.

Með vísan í fyrirbyggjandi umsögn leggst skipulags- og umhverfisnefnd Mosfellsbæjar samhljóða gegn áformum um Mosfellsheiðarvirkjun I og II.

Umsögn um Mosfellsheiðarvirkjun I og II

Mosfellsheiðarvirkjun I og II eru tveir áformaðir vindorkukostir sem hafa verið til meðferðar og mats hjá stjórnvöldum. Mosfellsheiðarvirkjun I er fyrirhuguð í Grímsnes- og Grafningshreppi, skammt frá sveitarfélagamörkum Mosfellsbæjar, en Mosfellsheiðarvirkjun II er fyrirhuguð á Mosfellsheiði innan sveitarfélagsmarka Ölfuss. Framkvæmdaraðili beggja virkjunarkosta er Zephyr Iceland.

Þessi áform koma til viðbótar við fyrirhugaða vindorkunýtingu Orkuveitunnar við Dyraveg í Ölfusi. Vegna þeirrar framkvæmdar hefur Mosfellsbær áður komið eftirfarandi megin sjónarmiðum á framfæri:

- Vatnsvernd og mengunarhætta.** Vegna nálægðar framkvæmdasvæðisins við vatnsverndarsvæði telur Mosfellsbær mikilvægt að unnið verði sérstakt áhættumat vegna framkvæmdarinnar. Gera þarf ítarlega grein fyrir mengunarvörnum bæði á undirbúnings- og framkvæmdatíma og tryggja að flutningur búnaðar, framkvæmdir og rekstur skapi ekki hættu á olíu- eða annarri mengun á vatnsverndarsvæðum. Jafnframt þarf að meta sérstaklega mögulega örplastmengun frá vindmyllum og áhrif hennar á umhverfi og vatnsvernd.
- Ásýnd og landslagsáhrif.** Vegna umfangs og sýnileika vindorkugarðsins telur Mosfellsbær nauðsynlegt að matsgögn geri ítarlega grein fyrir umfangi, staðsetningu og ásýnd mannvirkja. Vindmyllur á Mosfellsheiði verða sýnilegar víða af höfuðborgarsvæðinu og sérstaklega frá aðliggjandi sumarhúsabyggðum og vinsælum útivistarsvæðum í Mosfellsbæ, svo sem Úlfarsfelli, Reykjaborg, Grímmannsfelli og öðrum fellum og fjalllendi sveitarfélagsins.
- Hljóðvist og útivist.** Í matsgögnum þarf að leggja mat á hljóðvist og mögulega truflun fyrir fólk sem nýtir svæðið til útivistar. Um Mosfellsheiði liggja jafnframt útivistar- og reiðleiðir, meðal annars merkt reiðleið milli Mosfellsbæjar og Ölfuss. Meta þarf áhrif framkvæmdarinnar á upplifun og gæði þessara svæða.

Fyrri afstaða Mosfellsbæjar

Mosfellsheiðarvirkjun I og II munu verða mjög sýnilegar þeim sem stunda útivist á Mosfellsheiði. Heiðin er mikið nýtt til útivistar, meðal annars að vetrarlagi, og fyrirhuguð mannvirki kunna jafnframt að verða sýnileg frá Skálafelli og Þingvallapjóðgarði.

Í umsögn sveitarfélagsins frá 30. október 2020, í tengslum við auglýsingu um matsáætlun vegna mats á umhverfisáhrifum Mosfellsheiðarvirkjunar, lagði umhverfisnefnd Mosfellsbæjar meðal annars áherslu á beina hagsmuni sveitarfélagsins af málinu. Bent var á að fyrirhugaður vindorkugarður, bæði innan Ölfuss og Grímsnes- og Grafningshrepps, væri í mikilli nálægð við sveitarfélagamörk Mosfellsbæjar.

Jafnframt var lögð áhersla á að Mosfellsbær yrði upplýstur um framvindu málsins á öllum stigum og teldist til umsagnar- og hagsmunaaðila. Þá var sérstaklega bent á mikilvægi þess að við ákvarðanatöku um vindorkugarð á Mosfellsheiði yrði tekið tillit til sjónrænna áhrifa, mögulegrar skerðingar á gæðum útivistarsvæða og menningar- og sögulegs gildis svæðisins, meðal annars vegna legu gamla Þingvallavegarins. Niðurstaða umsagnarinnar var sú að framkvæmd af þessu umfangi gæti haft veruleg áhrif á landslagsheildir Mosfellsheiðar.

Þessi sjónarmið eiga enn við og eru jafnframt viðeigandi við mat á Mosfellsheiðarvirkjun I og II.

Samantekt

Mosfellsbær hefur beina hagsmuni af fyrirhugaðri vindorkuuppbyggingu á Mosfellsheiði þótt framkvæmdasvæðin séu utan sveitarfélagamarka. Áhrif framkvæmdanna virða ekki sveitarfélagamörk staðinn lendir nær allt neikvætt ytra álag verkefnanna með fullum þunga á nærumhverfi Mosfellsbæjar og nærliggjandi útivistarsvæðum höfuðborgarsvæðisins. Áhrifin geta meðal annars náð til landslags og ásýndar, útivistar, vatnsverndar, náttúrufars og menningarminja innan Mosfellsbæjar.

Við áframhaldandi meðferð Mosfellsheiðarvirkjunar I og II telur Mosfellsbær því mikilvægt að gerð verði ítarleg grein fyrir áhrifum framkvæmdanna á þessa þætti. Sérstaklega verði horft til samlegðaráhrifa allra vindorkuáforma á Mosfellsheiði og í nágrenni hennar, enda gætu samanlögð áhrif þeirra orðið verulega meiri en áhrif hvers verkefnis fyrir sig.

Mosfellsbær leggur jafnframt áherslu á að sveitarfélagið verði skilgreint sem hagsmunaaðili og haft með í samráði á öllum stigum málsins, enda geta ákvarðanir um umfangsmikla vindorkuuppbyggingu á Mosfellsheiði haft veruleg og langvarandi áhrif á umhverfi, landslag og útivistarsvæði sem tengjast Mosfellsbæ með beinum hætti.

Við áframhaldandi umfjöllun má jafnframt líta til umsagnar og leiðbeininga Landverndar um staðsetningu vindorkuvera, sem og stefnumörkunar stjórnvalda um uppbyggingu vindorku og þau sjónarmið sem þar eru lögð til grundvallar við mat og ákvarðanatöku.

f.h. skipulags- og umhverfisnefndar

Jóhanna Björg Hansen, sviðsstjóri umhverfissviðs

Hvalfjarðarsveit - tölvupóstur

Frá: Umhverfi <umhverfi@hvalfjardarsveit.is>

Til: Birgir Guðmundsson - HA <birgirg@unak.is>

Dagsetning: Mon, 14 Sep 2026 08:36:15 +0000

Efni: RE: Erindi til sveitastjórnar frá faghópi 3 í Rammaáætlun - Háskólinn á Akureyri.

Sæll Birgir,

Hvalfjarðarsveit óskar hér með eftir fresti til svara almennri umsögn um vindorkuhugmyndir frá Faghópi 3, dags. 25.08.2026.

Það stendur þannig á fundum skipulagsnefndar og sveitarstjórnar að óskað er eftir fresti til og með 30. september nk.

Vinsamlegast staðfestið móttöku.

Kveðja,

Helga Harðardóttir

Verkefnastjóri

Umhverfis- og skipulagsdeild Hvalfjarðarsveitar

umhverfi@hvalfjardarsveit.is<mailto:umhverfi@hvalfjardarsveit.is>

[X]

Vinsamlegast athugið að þessi tölvupóstur og viðhengi hans eru eingöngu ætluð þeim sem sendingin er stíluð á og gæti innihaldið upplýsingar sem eru trúnaðarmál. Hafið þér fyrir tilviljun, mistök eða án sérstakrar heimildar tekið við tölvupósti þessum og viðhengjum hans ber yður skv. 5. mgr. 47. gr. laga um fjarskipti nr. 81/2003 að gæta fyllsta trúnaðar, hvorki skrá upplýsingar hjá yður né notfæra yður þær á nokkurn hátt og tilkynna okkur samstundis um að þær hafi ranglega borist yður. Vinsamlegast eyðið þeim að því loknu.

From: Birgir Guðmundsson - HA <birgirg@unak.is>

Sent: 25.08.2026 00:00:00

To: Hvalfjarðarsveit

Subject: Erindi til sveitastjórnar frá faghópi 3 í Rammaáætlun - Háskólinn á Akureyri.

Góðan daginn

Viðhengt er erindi til sveitarstjórnar Hvalfjarðarsveitar frá faghópi 3 í 6. áfanga Rammaáætlunar. Vinsamlegast staðfestið móttöku.

kv

Birgir Guðmundsson

[https://www.unak.is/static/files/Haskolinn_myndir/Logo/hak_logo_horizontal_red_rgb-png.png]<
<https://www.unak.is/>>

Birgir Guðmundsson

Prófessor emeritus / Professor emeritus

Hug- og félagsvísindasvið-Félagsvísindadeild / School of Humanities and Social Sciences-Faculty of Social Sciences

Skrifstofa / Office: Sólborg-A213

Sími / Phone: 4608658

Farsími / Mobile: 6929573

ORCID<<https://orcid.org/0000-0001-8235-001X>>: 0000-0001-8235-001X

Norðurslóð 2, 600 Akureyri, Iceland

Lagalegur fyrirvari / Legal disclaimer<<http://www.unak.is/is/fyrirvari>>

Til verkefnisstjórnar rammaáætlunar – faghóps 3

Borg, 18. september 2026

Efni: Almenn umsögn Grímsnes- og Grafningshrepps vegna vindorkuhugmynda í 6. áfanga rammaáætlunar.

Erindi frá faghópi 3 vegna 6. áfanga rammaáætlunar, dagsett 20. ágúst 2026, varðandi mat á áhrifum virkjunarhugmynda sem lagðar eru fram af framkvæmdaaðilum á nærsamfélag áformaðrar virkjunar, þ.e. Mosfellsheiðarvirkjanir og Hrútmúlavirkjun.

Almenn umsögn Grímsnes- og Grafningshrepps

Sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps hefur fjallað um erindi faghóps 3 vegna mats á samfélagslegum áhrifum Mosfellsheiðarvirkjana I og II.

Sveitarstjórn leggur áherslu á að umsögn þessi felur ekki í sér endanlega afstöðu sveitarfélagsins til fyrirhugaðra vindorkuvera, heldur mat á þeim atriðum sem faghópur 3 hefur óskað eftir að sveitarfélagið fjalli um.

Sveitarstjórn telur mikilvægt að við mat á samfélagsáhrifum sé gerður skýr greinarmunur á þeim áhrifum sem nærsamfélagið tekur á sig og þeim ávinningi sem verður eftir innan þess. Stórfelld vindorkuuppbygging getur haft áhrif langt út fyrir sjálft framkvæmdasvæðið og til langs tíma, meðal annars á landslag, ásýnd, útivist, ferðapjónustu og búsetugæði.

Á sama tíma getur slík uppbygging skapað tækifæri í formi aukinnar orkuframleiðslu, tekna, atvinnu og uppbyggingar innviða. Að mati sveitarstjórnar ríkir þó enn veruleg óvissa um umfang þess staðbundna ávinnings.

1. Samheldni samfélags

Sveitarstjórn telur að framkvæmd af þessari stærðargráðu geti haft áhrif á samheldni samfélagsins, enda geta ólík sjónarmið verið uppi um nýtingu lands, náttúrugæði, ásýnd og efnahagslegan ávinning.

Víðtækt og raunverulegt samráð við íbúa, landeigendur, fyrirtæki og aðra hagaðila er því grundvallarforsenda þess að hægt sé að leggja mat á samfélagslega sátt um verkefnið.

Að mati sveitarstjórnar hefur umræða um mögulega vindorkuuppbyggingu á Mosfellsheiði ekki enn verið það umfangsmikil að unnt sé að draga ályktun um samfélagslega sátt eða afstöðu íbúa almennt. Áhrif á samheldni samfélags eru því metin óviss og mikilvægt er að frekara samráð fari fram. Þá er að mati sveitarstjórnar mikilvægt að samtal og samráð um uppbyggingu vindorkukosta fari fyrr fram í nærsamfélaginu. Þannig megi almennt tryggja meiri sátt um þá kosti sem á endanum koma til kynningar og framkvæmdar. Sú aðferð sem nú er beitt, þar sem að vindorkukostir koma fyrst fram í rammaáætlun er ekki til þess fallin að auka samheldni samfélagsins um þessi verkefni.

Einnig er lögð á það áhersla að aðkoma sveitarfélaga að tillögum um vindorkukosti þarf að vera mun meiri á fyrri stigum hugmyndar. Þannig megi betur tryggja að þau verkefni sem mest sátt er um fái framgang en önnur verkefni taki ekki upp óþarfa tíma og umræðu ef ljóst má þykja að þau muni ekki fá framgang innan sveitarfélagsins.

2. Orkuöryggi og jafnt aðgengi að orku

Sveitarstjórn telur aukna framleiðslu endurnýjanlegrar orku geta haft jákvæð áhrif á orkuöryggi almennt.

Hins vegar telur sveitarstjórn mikilvægt að gerður sé greinarmunur á aukinni orkuframleiðslu á landsvísi og beinum áhrifum hennar á orkuöryggi og aðgengi að orku í nærsamfélaginu.

Ekki liggur nægilega skýrt fyrir hvort eða með hvaða hætti fyrirhugað orkuframleiðsla myndi bæta aðgengi íbúa og fyrirtækja í Grímsnes- og Grafningshreppi að raforku eða skapa sérstök tækifæri til atvinnuuppbyggingar innan sveitarfélagsins.

Áhrifin eru því mögulega jákvæð en óviss fyrir nærsamfélagið sérstaklega.

3. Efnahagslegur ávinningur nærsamfélags

Sveitarstjórn telur efnahagslegan ávinning nærsamfélagsins vera eitt mikilvægasta atriðið við mat á samfélagsáhrifum fyrirhugaðrar vindorkuuppbyggingar.

Við matið þarf að liggja fyrir hverjar áætlaðar tekjur sveitarfélagsins verða, hversu mörg störf skapast við uppbyggingu og rekstur, hversu stór hluti þeirra verður staðbundinn og hvaða tækifæri skapast fyrir fyrirtæki og aðra atvinnustarfsemi innan sveitarfélagsins.

Jafnframt þarf að meta möguleg neikvæð efnahagsleg áhrif, meðal annars á ferðaþjónustu, útivist og aðra starfsemi sem byggir á náttúru- og landslagsgæðum.

Sveitarstjórn tekur undir það sem fram kemur í erindi faghóps 3 að boðaðar breytingar á lagaumhverfi, meðal annars varðandi gjaldtöku af orkuvinnslu og fyrirhugaðar rýmiseignir, geti breytt forsendum þessa mats verulega. Á meðan óvissa ríkir um endanlega útfærslu og umfang þeirra breytinga er erfitt að leggja raunhæft mat á fjárhagslegan nettóávinning sveitarfélagsins.

Sveitarstjórn leggur áherslu á þá grundvallarsýn að samfélag sem tekur á sig staðbundin og langvarandi áhrif vegna stórfelldrar orkuframleiðslu eigi jafnframt að njóta sanngjarns og varanlegs hluta af þeim efnahagslega ávinningi sem starfsemin skapar.

4. Innviðauppbýgging

Framkvæmdin kann að kalla á uppbyggingu og endurbætur á vegum, raforkukerfi og öðrum innviðum. Slíkt getur haft jákvæð áhrif á nærsamfélagið að því marki sem innviðirnir nýtast íbúum, fyrirtækjum og annarri starfsemi.

Sveitarstjórn telur þó mikilvægt að greina á milli innviða sem fyrst og fremst þjóna þörfum framkvæmdarinnar sjálfrar og þeirra sem skapa raunverulegan og varanlegan ávinning fyrir samfélagið.

Ekki liggur nægilega skýrt fyrir hvaða innviðauppbýgging vegna verkefnisins myndi nýtast sveitarfélaginu með beinum hætti og eru áhrifin því metin óviss að svo stöddu.

Þess má geta að suma þeirra landsvæða sem fjallað er um hér eru nýtt nú þegar fyrir landbúnað og því afar mikilvægt að taka tillit til þess við alla uppbyggingu.

5. Tækifæri vegna verndunar svæðis

Við mat á þessum þætti telur sveitarstjórn mikilvægt að horft sé til þess að verðmæti svæðisins felast ekki eingöngu í möguleikum til orkuframleiðslu.

Landslag, náttúrugæði og nálægð við Þingvelli skapa jafnframt verðmæti fyrir útivist, ferðabjónustu, frístundabyggð og búsetugæði.

Þá má benda á að hluti þess landssvæðis sem umræðir getur nýst sem framtíðarútivistarsvæði fyrir höfuðborgarsvæðið en þar er mikill fjöldi íbúa sem verða fyrir áhrifum á skerðingu á slíkum svæðum.

Sveitarstjórn telur því mikilvægt að við heildarmat verði einnig lagt mat á samfélagsleg og efnahagsleg verðmæti þess að viðhalda núverandi landslags- og náttúrugæðum. Slík verðmæti geta verið erfiðari að mæla í krónum til skamms tíma en eru engu að síður raunverulegur hluti af hagsmunum nærsamfélagsins.

6. Skynrænt áreiti – sýnileiki, hávaði og skuggaflökt

Sveitarstjórn telur sýnileika og breytta ásýnd landslags vera meðal veigamestu mögulegu neikvæðu samfélagsáhrifa framkvæmdarinnar.

Vindorkumannvirki af þeirri stærðargráðu sem hér um ræðir geta verið sýnileg langt út fyrir framkvæmdasvæðið og því þarf að meta áhrif þeirra frá byggð, frístundabyggð, fjölförnum leiðum og mikilvægum útivistar- og ferðamannasvæðum, þar á meðal með tilliti til Þingvalla og nágrennis þeirra.

Sérstaklega telur sveitarstjórn mikilvægt að Mosfellsheiðarvirkjanir I og II séu ekki eingöngu metnar hvor í sínu lagi. Meta þarf samlegðaráhrif þeirra og annarra mögulegra vindorkuframkvæmda á Mosfellsheiði þannig að fyrir liggi raunhæf mynd af því hvernig heildaruppbygging vindorku gæti breytt ásýnd svæðisins.

Einnig þarf að leggja mat á möguleg áhrif hávaða og skuggaflökts á byggð og frístundabyggð innan áhrifasvæðisins.

Sveitarstjórn telur því líklegt að ásýndaráhrif verði neikvæð en umfang þeirra verður ekki metið með fullnægjandi hætti fyrr en fyrir liggja ítarlegar sýnileikagreiningar og mat á samlegðaráhrifum fyrirhugaðrar uppbyggingar.

Samantekt

Sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps telur að fyrirhuguð vindorkuuppbygging á Mosfellsheiði geti haft bæði jákvæð og neikvæð áhrif á sveitarfélagið og nærsamfélagið.

Möguleg jákvæð áhrif felast einkum í aukinni framleiðslu endurnýjanlegrar orku, mögulegum tekjum sveitarfélagsins, atvinnusköpun og uppbyggingu innviða. Að mati sveitarstjórnar er hins vegar veruleg óvissa um umfang þessara jákvæðu áhrifa og að hvaða marki þau skila sér með beinum og varanlegum hætti til nærsamfélagsins. Sú óvissa er sérstaklega mikil hvað varðar fjárhagslegan ávinning, meðal annars vegna fyrirhugaðra breytinga á lagaumhverfi um gjaldtöku og tekjuskiptingu vegna orkuvinnslu.

Á sama tíma telur sveitarstjórn að fyrirbyggjandi upplýsingar gefi tilefni til verulegrar varúðar gagnvart uppbyggingu vindorkuvera á Mosfellsheiði.

Þar vegur þungt umfang og varanleiki mögulegra ásynðaráhrifa, áhrif á upplifun landslags, útivist og ferðaþjónustu, nálægð við Þingvelli og sú staðreynd að um fleiri en eina virkjunarhugmynd er að ræða á sama landslagssvæði.

Sveitarstjórn telur sérstaklega mikilvægt að Mosfellsheiðarvirkjanir I og II, ásamt öðrum mögulegum vindorkuframkvæmdum á Mosfellsheiði, séu metnar heildstætt. Einstök verkefni kunna að vera metin ásættanleg þegar þau eru skoðuð ein og sér, en samanlögð áhrif þeirra á ásynð, landslag og samfélag geta orðið allt önnur. Ákvörðun um eina framkvæmd getur jafnframt haft áhrif á forsendur síðari ákvarðana um frekari uppbyggingu á svæðinu.

Sveitarstjórn leggur áherslu á að samfélag sem tekur á sig staðbundin og langvarandi áhrif stórfelldrar orkuframleiðslu eigi að njóta sanngjarns og varanlegs hluta af þeim ávinningi sem starfsemin skapar. Að mati sveitarstjórnar liggur ekki nægilega skýrt fyrir að svo verði í þessu tilviki.

Það er ekki nægilegt að ávinningur af orkuframleiðslu sé fyrst og fremst almennur eða þjóðhagslegur á meðan áhrif á landslag, nærumhverfi og samfélag eru staðbundin og geta varað í áratugi.

Sveitarstjórn telur jafnframt mikilvægt að íbúar sveitarfélagsins fái raunverulegt tækifæri til að kynna sér fyrirhugaða uppbyggingu, áhrif hennar og mögulegan ávinning og koma sjónarmiðum sínum á framfæri áður en teknar eru ákvarðanir sem geta haft svo umfangsmikil og langvarandi áhrif á svæðið.

Umsögn þessi felur ekki í sér endanlega afstöðu sveitarstjórnar til Mosfellsheiðarvirkjana I og II. Fyrirbyggjandi upplýsingar gefa sveitarstjórn hins vegar tilefni til verulegrar varúðar gagnvart fyrirhugaðri uppbyggingu.

Áður en sveitarstjórn getur tekið upplýsta og endanlega afstöðu telur hún nauðsynlegt að fyrir liggi skýrari upplýsingar um samfélagslegan og fjárhagslegan ávinning fyrir Grímsnes- og Grafningshrepp, heildstætt mat á ásynðar- og landslagsáhrifum, áhrifum á ferðaþjónustu og útivist og samlegðaráhrifum þeirrar vindorkuuppbyggingar sem fyrirhuguð er á Mosfellsheiði. Að mati sveitarstjórnar á ekki að ganga út frá því að Mosfellsheiði verði framtíðarsvæði fyrir stórfellda vindorkuframleiðslu áður en þessi heildarmynd liggur fyrir og samfélagið hefur fengið raunverulega aðkomu að þeirri stefnumótandi ákvörðun.

f.h. sveitarstjórnar

Fjóla Steindóra Kristinsdóttir, sveitarstjóri

06 / 6. áfangi rammaáætlunar

Sólheimar

Svör sveitarstjórna til faghóps 3.

Verkefnisstjórn rammaáætlunar
Faghópur 3 í 6. áfanga rammaáætlunar
b.t. Birgis Guðmundssonar, formanns

Húnaþingi vestra, 10. september 2026
Mál nr. 2609018 U.V.H.

Efni: Umsögn um vindorkuhugmyndirnar Alviðru, Garpsdal og Sólheima sem eru til umfjöllunar í 6. áfanga rammaáætlunar.

Á 406. fundi sveitarstjórnar Húnaþings vestra, sem haldinn var þann 10. september 2026, voru teknar fyrir umsagnarbeiðnir faghóps 3 í 6. áfanga rammaáætlunar, dagsettar 25. ágúst 2026, um vindorkuhugmyndirnar Alviðru í Borgarbyggð, Garpsdal í Reykhólahreppi og Sólheima í Dalabyggð. Svohljóðandi var bókað:

1. Almenn afstaða til vindorkunýtingar að óbreyttum ramma

Sveitarstjórn Húnaþings vestra vísar til fyrri umsagna sveitarfélagsins um vindorkumál. Í umsögn byggðarráðs frá 29. apríl 2024 um tillögu til þingsályktunar um stefnu stjórnvalda um uppbyggingu vindorku á Íslandi, 899. mál, var fjallað um grein tillögunnar númer 1.6, þar sem kveðið var á um að stefnt skyldi að því að sú verðmætasköpun sem hagnýting vindorku hefur í för með sér skilaði sér til samfélagsins. Byggðarráð taldi ástæðu til að sterkar væri að orði kveðið og fór fram á að í stað þess að stefnt yrði að þessu yrði tryggt að nærsamfélagið nyti ábata af rekstri vindmylla. Í umsögn frá 3. febrúar 2025 um tillögu að flokkun tíu vindorkuverkefna, mál nr. S-7/2025 í samráðsgátt stjórnvalda, taldi byggðarráð ógerning að taka afstöðu til einstakra virkjunarkosta nema laga- og regluramminn væri skýr af hálfu hins opinbera og sveitarfélög gætu aðlagð skipulagsáætlanir sínar að þeim ramma.

Sú afstaða stendur óbreytt. Meðan ábati af vindorkuvinnslu skilar sér ekki með tryggum og fyrirsjáanlegum hætti til þeirra byggða sem bera álagið af henni, telur sveitarstjórn að félagslegt leyfi fyrir uppbyggingu vindorkuvera sé ekki fyrir hendi. Í óbreyttri stöðu eru verðmæti fönguð á einu svæði og hagnýtt á öðru, á meðan sjónræn áhrif, rask og önnur neikvæð áhrif sitja eftir hjá því samfélagi sem næst býr. Sveitarstjórn telur það fyrirkomulag hvorki sanngjarnt né til þess fallið að skapa sátt um málaflokkinn.

Sveitarstjórn bendir á að þó úrbætur séu sagðar í farvegi hafa þær ekki komið til framkvæmda. Í umsögn byggðarráðs 5. júní 2025 um áform um breytingar á lögum um tekjustofna sveitarfélaga, mál nr. S-89/2025 í samráðsgátt stjórnvalda, var fagnað áformum um að fella úr gildi undanþágu rafveitna frá fasteignamati, enda réttlætismál sem sveitarfélögin hafi barist fyrir um árábil. Jafnframt var fagnað því að gjöldin sem innheimt yrðu gætu dreifst á milli fleiri en eins sveitarfélags og að hluti teknanna rynni til sveitarfélaga í gegnum Jöfnunarsjóð sveitarfélaga. Byggðarráð hvatti til þess að ráðist yrði í lagabreytinguna eins fljótt og kostur væri. Rúmu ári síðar er hún enn ekki komin til framkvæmda. Drög að frumvarpi um rýmiseignir, mál nr. S-51/2026 í samráðsgátt stjórnvalda, útfærir þau áform og skilgreinir 30 km áhrifasvæði

vindorkuvera. Sú skilgreining er einmitt forsenda þess að Húnaþing vestra er umsagnaraðili um þær þrjár virkjunarhugmyndir sem hér um ræðir. Faghópur 3 bendir sjálfur á í erindi sínu að óvissa ríki um útfærslu og umfang þeirra breytinga. Sveitarstjórn telur að meðan sú óvissa varir sé ekki unnt að leggja raunhæft mat á efnahagslegan ávinning nærsamfélagsins, sem er þriðja viðfang faghópsins, og að niðurstöður um það viðfang verði að skoðast með þeim fyrirvara.

2. Haförn

Sveitarstjórn telur að best hefði farið á því að lagarammi um vindorkuver hefði þegar í upphafi verið settur með þeim hætti að vindorkuver væru óheimil með lögum á varp- og vetrarstöðvum hafarnar. Í f-lið 5. gr. laga um verndar- og orkunýtingaráætlun, eins og þeim var breytt með lögum sem samþykkt voru 19. júní 2026, er einungis mælt fyrir um að verkefnisstjórn skuli líta til þess hvort virkjunarhugmynd hafi áhrif á alþjóðlega mikilvæg fuglasvæði, farleiðir fugla og búsvæði. Sveitarstjórn telur það veikari vernd en tilefni er til.

Haförn er sjaldgæfasti ránfugl landsins og á lista yfir tegundir í hættu. Stofninn telur um 75 varppör, eða um 200 til 250 fugla. Tegundin var alfriðuð árið 1913 en var þrátt fyrir það nærri útdauð um 1960, þegar aðeins um 20 pör lifðu. Höfuðstöðvar stofnsins hafa ávallt verið á Vesturlandi, Vestfjörðum og Norðurlandi vestra, en meirihluti hans verpir við Breiðafjörð. Þótt margt hafi áunnist í vernd hafarna er stofninn enn afar viðkvæmur og sveitarstjórn telur fulla ástæðu til að hafa djúpstæðar áhyggjur af honum verði vindorkuver reist í stórum stíl á útbreiðslusvæði hans. Bæði Garpsdalur og Sólheimar liggja innan þess svæðis.

Sveitarstjórn minnir á að í umsögn byggðarráðs 3. febrúar 2025 var sérstaklega bent á farleiðir hafarna yfir virkjunarkostinn Hrutavirkjun, sem er innan Húnaþings vestra, og talið brýnt að sá þáttur yrði skoðaður betur áður en ákvörðun yrði tekin um framhald verkefnisins. Sveitarstjórn gerir sömu kröfu um kosti í nágranna-sveitarfélögum og gerð var um kost í eigin landi. Þá liggur fyrir að það sem einkum mælti gegn því að Garpsdalur yrði færður í orkunýtingarflokk að mati verkefnisstjórnar 5. áfanga voru ný gögn um farleiðir hafarna.

Sveitarstjórn telur að varúðarreglan eigi að ráða. Óvissu um áhrif á arnarstofninn ber að eyða áður en virkjunarhugmynd er færð úr biðflokki, og fullnægjandi og óyggjandi rannsóknargögn þurfa að liggja fyrir áður en sú ákvörðun er tekin.

3. Skipulagsréttur nágrannasveitarfélaga og sjónræn áhrif

Sveitarstjórn Húnaþings vestra virðir skipulagsrétt nágrannasveitarfélaga sinna og lítur á skipulagsvaldið sem hornstein sjálfstjórnarréttar sveitarfélaga. Í umsögn þessari felst engin krafa um að gengið verði á þann rétt.

Því er þó ekki að leyna að íbúar og ferðamenn í Húnaþingi vestra verða fyrir sjónaréiti af vindorkuverum sem reist eru við sveitarfélagamörkin. Þegar mannvirki eru staðsett við mörkin fellur sjónrænt álag í ríkara mæli á íbúa handan þeirra en á þá sem búa í því sveitarfélagi sem tekur ákvörðunina og nýtur hugsanlegra tekna af starfseminni, ef einhverjar verða. Sveitarstjórn telur að taka eigi mið af þessu við staðarval og útfærslu og að umsagnir nágrannasveitarfélaga, sbr. a-lið 5. gr. laganna, þurfi að hafa raunverulegt vægi við matið en ekki einungis formlegt.

4. Hvatning til verkefnisstjórnar

Að öllu ofansögðu hvetur sveitarstjórn Húnaþings vestra verkefnisstjórn rammaáætlunar til dáða. Full þörf er á að koma góðum og faglegum ramma utan um vindorkunýtingu áður en umfang hennar vex frekar. Sveitarstjórn ítrekar jafnframt athugasemd byggðarráðs frá 3. febrúar 2025 um að einkaaðilar geti óskað eftir mati á virkjunarkosti innan sveitarfélags án nokkurs samtals við sveitarfélagið sem fer með skipulagsvaldið eða við íbúa í nærumhverfinu. Slíkt vinnulag dregur úr trausti heimamanna og vinnur beinlínis gegn fyrsta viðfangi faghópsins, samheldni samfélags.

5. Athugasemdir við einstakar virkjunarhugmyndir

Alviðra, Borgarbyggð (R4331A, um 98 MW).

Alviðra er sá kostanna þriggja sem fjærst liggur byggð í Húnaþingi vestra og bein sjónræn áhrif á byggðakjarna sveitarfélagsins verða að öllum líkindum takmörkuð. Sveitarstjórn hefur því ekki forsendur til að leggja sjálfstætt mat á sjónræn áhrif kostsins. Sveitarstjórn bendir á að fram hefur komið skýr og skjalfest andstaða íbúa í nærumhverfi fyrirhugaðs virkjunarsvæðis á Grjóthálsi og telur að sú afstaða eigi að vega þungt við mat samkvæmt a-lið 5. gr. laganna. Almenn afstaða sveitarstjórnar samkvæmt liðum 1, 3 og 4 hér að framan á við um kostinn. Sveitarstjórn gerir ekki athugasemd við Alviðru á þeim grundvelli sem frá greinir í lið 2 hér að framan.

Garpsdalur, Reykhólahreppi (R4328A, um 88 MW).

Meginathugasemd sveitarstjórnar við Garpsdal lýtur að haferni, sbr. lið 2 hér að framan. Verkefnisstjórn 5. áfanga lagði til biðflokk fyrir kostinn og vísaði þar einkum til nýrra gagna sem sýndu að hafernir flygju í einhverjum tilvikum nálægt og mögulega yfir fyrirhugað virkjunarsvæði. Sveitarstjórn telur að þeirri óvissu verði að eyða með fullnægjandi rannsóknum áður en kosturinn er færður úr biðflokki, og að tímarammi verkefnisstjórnar megi ekki ráða því hvenær sú niðurstaða fæst.

Sólheimar, Dalabyggð (R4318A, um 209 MW).

Sólheimar eru langstærsti kosturinn af þeim þremur og sá sem næst liggur mörkum Húnaþings vestra. Athugasemdir sveitarstjórnar við hann eru því veigamestar. Sjónræn áhrif versins munu ná inn í Húnaþing vestra, meðal annars á Laxárdalsheiði og við sunnanverðan Hrútafjörð, og inn í Línakradal, og hafa þar með áhrif á upplifun íbúa og ferðamanna á leiðum um sveitarfélagið. Sveitarstjórn óskar sérstaklega eftir því að við mat faghópsins verði gerð grein fyrir sjónrænum áhrifum kostsins handan sveitarfélagamarka, ekki einungis innan Dalabyggðar.

Sveitarstjórn óskar jafnframt eftir að metin verði uppsöfnuð áhrif Sólheima ásamt öðrum vindorkuáformum á sama svæði, meðal annars Hróðnýjarstöðum, og með tilliti til þeirra flutningsmannvirkja sem slík uppbygging kallar á. Loks eiga athugasemdir sveitarstjórnar um hafðir samkvæmt lið 2 við um Sólheima með sama hætti og um Garpsdal.

6. Niðurstaða

Sveitarstjórn Húnaþings vestra telur að ekki séu forsendur til að færa neina þessara þriggja virkjunarhugmynda úr biðflokki að svo stöddu. Þar ræður annars vegar að lagaramminn um skiptingu ábata af vindorkuvinnslu milli ríkis, framkvæmdaraðila og nærsamfélags er enn í mótun og forsendur mats á efnahagslegum ávinningi nærsamfélags því óljósar, og hins vegar það að óvissu um áhrif vindorkuvera á haförn hefur ekki verið eytt. Sveitarstjórn hvetur til þess að þeirri vinnu verði lokið og að hún verði unnin í nánú samráði við sveitarfélögin sem fara með skipulagsvaldið.

Ofangreint tilkynnist hér með.

Sveitarstjórn áskilur sér rétt til frekari umsagnar á síðari stigum málsins og lýsir sig tilbúna til samtals við faghóp 3 og verkefnisstjórn rammaáætlunar um efni umsagnar þessarar.

F.h. sveitarstjórnar Húnaþings vestra,

Unnur Valborg Hilmarsdóttir, sveitarstjóri.

Faghópur 3, Rammaáætlun

B.t. Birgis Guðmundssonar

Borgarnesi, dags. 10, september 2026
2609031/ÁHH

Efni: Vindorkukostirnir Alviðra og Sólheimar

Tilfni umsagnar

Borgarbyggð leggur hér fram almenna umsögn til faghóps 3 í rammaáætlun vegna mats á samfélagsáhrifum vindorkukostanna Alviðru á Grjóthálsi og Sólheima. Umsögnin er sett fram með hliðsjón af hlutverki faghópsins við að meta áhrif virkjanahugmynda á nærsamfélag, einkum með tilliti til samráðs, samfélagslegrar sáttar, landslags og ásýndar, skynræns áreitis, orkuöryggis, innviða og efnahagslegs ávinnings fyrir nærsamfélög. Sérstök áhersla er lögð á þau sjónarmið sem varða Borgarbyggð sem nærliggjandi sveitarfélag og mögulegt áhrifasvæði vindorkukostanna.

Faghópurinn lagði fram nokkur atriði eða viðföng sem gætu fallið undir áhrif í nærsamfélagi:

1. Samheldni samfélags (umfang og gæði kynningar og samráðs, líkur á deilum vegna ólíkra hagsmuna o.fl.)
2. Orkuöryggi og jafnt aðgengi að orku (geta orkuflutningskerfis o.þ.h.)
3. Efnahagslegur ávinningur nærsamfélags (fasteignaskattar, áætluð störf við uppbyggingu og rekstur, tækifæri til atvinnusköpunar í annarri starfsemi o.fl.)
4. Innviðauppbýgging (bættar samgöngur og aðrir innviðir sem geta nýst samfélaginu, tækifæri sem leiða af bættum innviðum/auknum samskiptum)
5. Tækifæri vegna verndunar svæðis (t.d. störf og önnur umsvif ef um er að ræða verndað svæði)
6. Skynrænt áreiti (sýnileiki, hávaði og skuggaflökt)

Staða gagnvart aðalskipulagi Borgarbyggðar

Í gildandi aðalskipulagi Borgarbyggðar eru engin vindorkuver heimiluð.

Við mat á vindorkukostinum Alviðru á Grjóthálsi þarf að líta til þeirra viðmiða og takmarkana sem settar eru fram í aðalskipulaginu um staðsetningu vindorkuvera, þar á meðal um sjónræn áhrif, áhrif á landslag og samfélagslegan ábata.

Afstaða og megináherslur Borgarbyggðar

Borgarbyggð telur mikilvægt að mat á vindorkukostum taki mið af heildaráhrifum þeirra á nærsamfélag, landslag, íbúa, atvinnulíf og innviði. Sveitarfélagið leggur sérstaka áherslu á að í vinnu

faghópsins verði áhrif á landslagsupplifun, ásýnd, samfélagslega sátt og raunverulegan ávinning fyrir nærsamfélög metin með skýrum og gagnsæjum hætti.

Megináherslur Borgarbyggðar eru eftirfarandi:

1. Skynrænt áreiti og ásýnd landslags.
2. Áhrif á ferðaþjónustu og útivist sem tengjast landslagsupplifun.
3. Samráð og samfélagsleg sátt.
4. Raunverulegur efnahagslegur ávinningur fyrir nærsamfélög.
5. Áhrif á orkuöryggi, flutningskerfi raforku og aðra innviði.

Skynrænt áreiti (hávaði, skuggaflökt, ljós), sýnileiki og ásýnd landslags

Borgarbyggð telur mikilvægt að áhrif vindorkuvera á ásýnd landslags og upplifun svæða verði metin sérstaklega. Vindmyllur eru umfangsmikil og áberandi mannvirki sem geta haft áhrif langt út fyrir framkvæmdasvæðið. Meta þarf sýnileika frá byggð, þjóðvegum, ferðaleiðum, útivistarsvæðum og vinsælum áfangastöðum, auk mögulegra áhrifa hávaða og skuggaflökts á íbúa og gesti.

Samheldni samfélags og samráð

Mikilvægt er að samráð við íbúa, landeigendur, atvinnurekendur og sveitarfélög um vindorkukosti verði markvisst, gagnsætt og tímanlegt. Fram hafa komið sterkar skoðanir meðal íbúa og hagsmunaaðila um vindorkuuppbyggingu á svæðinu og því telur Borgarbyggð mikilvægt að matið fjalli sérstaklega um líkur á ágreiningi og áhrif á samfélagslega sátt.

Orkuöryggi og jafnt aðgengi að orku

Borgarbyggð telur jákvætt að á landsvísu séu skoðaðir kostir sem geta styrkt raforkuöryggi. Jafnframt þarf að meta hvort og hvernig vindorkukostirnir geti raunverulega stutt við afhendingaröryggi, flutningsgetu raforkukerfisins og jafnt aðgengi að orku, m.a. með hliðsjón af breytilegri framleiðslu vindorku og mögulegri þörf á jöfnunarafli eða öðrum kerfisúrræðum. Svara þarf þeirri spurningu hvort að raforkukerfið í heild geti tekið við miklu magni af breytilegri vindorku.

Efnahagslegur ávinningur nærsamfélagsins

Borgarbyggð telur mikilvægt að skýrt komi fram á landsvísu hver mögulegur samfélagslegur og efnahagslegur ávinningur af uppbyggingu vindorkuvera geti orðið fyrir nærsamfélög. Þar þarf m.a. að horfa til tekna sveitarfélaga, starfa á framkvæmda- og rekstrartíma, áhrifa á aðra atvinnustarfsemi og hvort ávinningur af uppbyggingu skili sér með raunverulegum hætti til nærsamfélagsins.

Innviðauppbýgging

Meta þarf hvaða áhrif framkvæmdirnar kunna að hafa á samgöngur, flutningskerfi raforku og aðra innviði, bæði á framkvæmdatíma og til lengri tíma. Jafnframt þarf að liggja skýrt fyrir hvort uppbygging innviða vegna framkvæmdanna geti skapað tækifæri eða ávinning sem nýtist nærsamfélaginu til framtíðar.

Sérstök umfjöllun um Sólheima

Sólheimar í Dalabyggð eru í um 28 km fjarlægð frá Borgarbyggð og sveitarfélagið því í jaðri skilgreinds áhrifasvæðis vindorkukostsins, miðað við 30 km áhrifasvæði vindorkuvera. Umsögn Borgarbyggðar beinist því fyrst og fremst að Alviðru á Grjóthálsi, en framangreind sjónarmið geta eftir atvikum einnig átt við um Sólheima og áhrif þeirra á nærsamfélag, landslag, innviði og upplifun svæðis.

Niðurstaða

Borgarbyggð telur að veruleg óvissa sé um raunverulegt framlag vindorkukostarins Alviðru til orkuöryggis landsins, meðal annars í ljósi þess að vindorka er breytilegur orkugjafi sem krefst eftir atvikum jöfnunarafis, orkugeymslu eða annarra lausna til að tryggja afhendingaröryggi. Sveitarfélagið telur að skýra þurfi betur hvernig slík uppbygging fellur að heildarþróun raforkukerfisins og hvaða kerfisbreytingar kunni að vera nauðsynlegar samhliða uppbyggingunni.

Borgarbyggð telur jafnframt að áhrif framkvæmdarinnar á landslag og ásýnd geti orðið veruleg. Vindmyllur af þeirri stærðargráðu sem hér um ræðir eru sýnilegar yfir stór landsvæði og geta haft áhrif á upplifun landslags, náttúru og útivistar langt út fyrir framkvæmdasvæðið sjálft. Sveitarfélagið telur að slík áhrif geti haft neikvæð áhrif á þá sérstöðu sem einkennir svæðið og liggur til grundvallar búsetu, útivist og ferðaþjónustu.

Þá bendir Borgarbyggð á að framkvæmdir af þessari stærðargráðu geti skapað ágreining milli ólíkra hagsmuna og haft áhrif á samfélagslega sátt. Mikilvægt sé að slíkt sé metið sérstaklega við ákvörðun um framtíð kostsins.

Með vísan til framangreindra sjónarmiða telur Borgarbyggð að neikvæð samfélagsleg áhrif vindorkukostarins Alviðru kunni að vega þyngra en sá ávinningur sem af honum kann að hljóta. Sveitarfélagið leggst því gegn því að kosturinn verði settur í nýtingarflokk á þessu stigi og telur að frekari greiningar og mat þurfi að liggja fyrir áður en slík ákvörðun verður tekin.

Virðingarfyllt

Skipulagsfulltrúi Borgarbyggðar